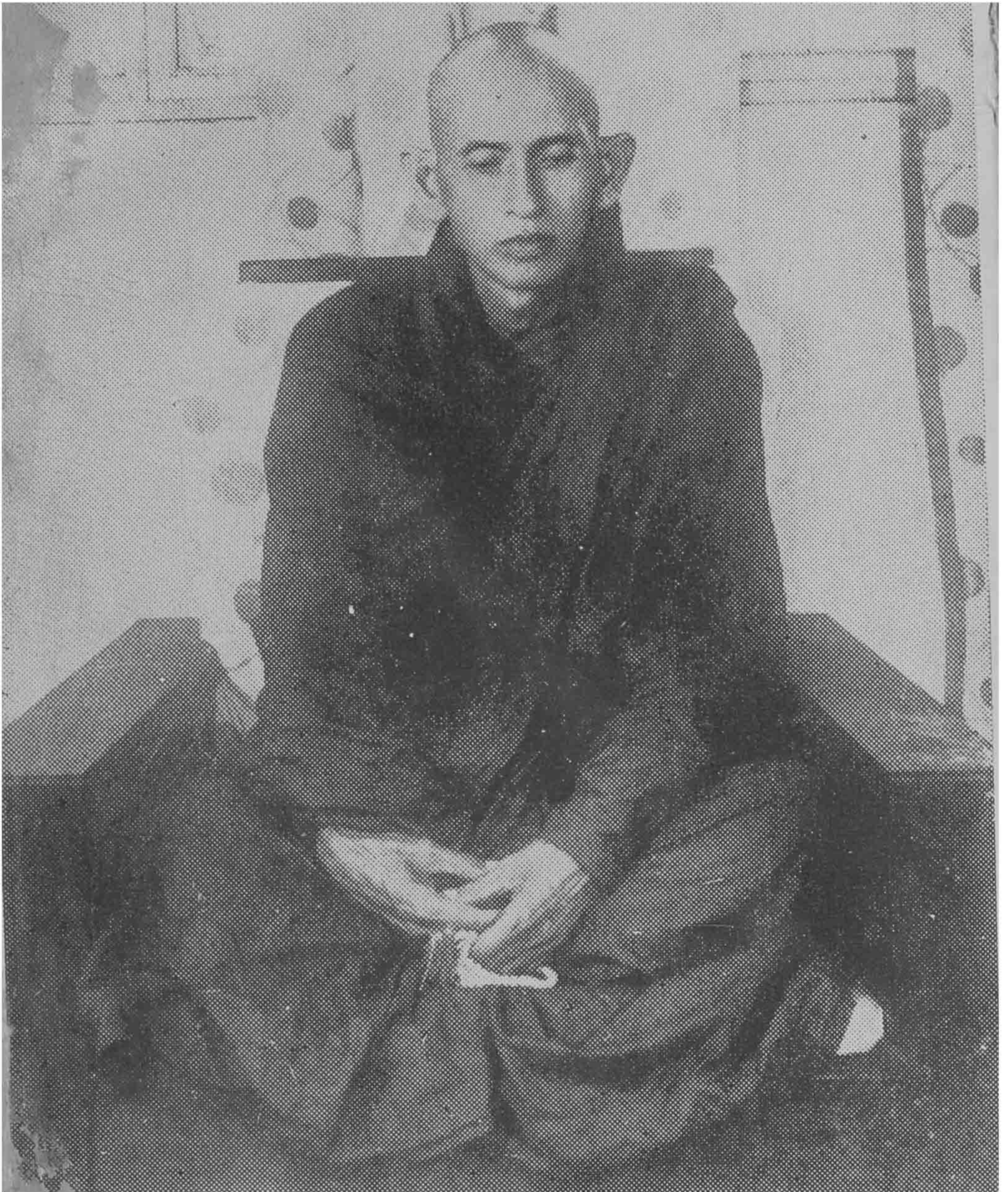

အကျွတ်အလွတ်

ဘုရားသမိုင်း

နာဂလိက်ဂူကလေးဝဆရာတော်
(အကျတ်အလွတ်စေတီများ ပြုပြင်မွမ်းမံလျက် ရှိသည်)

၅၇၃၁

ကျွတ် မုတ္တောစေတီ

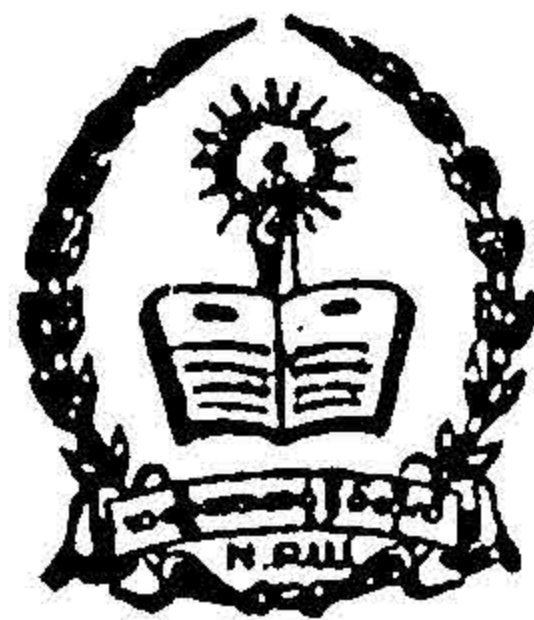
ခေါ်

အကျွတ် အလွတ် တုဉ်း

သမိုင်း

နှင့်

နန်းဦး ရွှေဘုံသာ စေတီသမိုင်း

အမျိုးသား စာပုံနှိပ်တိုက်၊

အမှတ် ၂၄၁၊ ကြည့်မြင်တိုင် အောက်လမ်း၊

အလုံ စာတိုက်အနီး-ရန်ကုန်မြို့။

၂၉၁-၃၅
၆၃၈
၅၇၃၁

အဘိုး ဝ-ကျင်။

Printed and Published by
U Hla Din,
(No. 021)
The National Printing Works,
241, Lower Kemmendine Road, Rangoon.

ဒို့ဒါနိး။

သမိုင်း ဟူသည်မှာ တယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ် တစ်
 တစ်ယောက်သော ဝတ္ထုတို့၏အနွယ်မပျက်ဆင်းသက်လာခဲ့သော
 အကြောင်းအရာ အထုပ္ပတ္တိကိုဖော်ပြသော ရှေးစကား
 ဟောင်းတို့ကို ခေါ်လေသည်။ မော်ကွန်း ၌ လည်း
 မော်သဒ္ဒါ အထုပ္ပတ္တိ ဟော၊ ကွန်း သဒ္ဒါမင်းတို့ စံနေရာ
 နန်းတော်ဖြစ်သည်။ ရှေးအခါက သမိုင်း စာပေကို
 စကားပြေ သက်သက်နှင့် ရေးသားကြ၏။ အင်းဝ
 ခေတ်ဦးလောက်၌ လေးလုံးစပ်၊ ရတု၊ ကဗျာ၊ ကဲ့သို့
 အသံကိုပိုင်းခြားကာ ရှုတ်ဆိုရသောကြောင့် သံပိုင်းဟု
 ခေါ်ဟန်ရှိ၏။

တဖန် သံပိုင်းမှ သမိုင်းဖြစ်လေသည် ဟုဆို၏။ အချို့
 ဆရာတို့လည်း သမုတ်သဒ္ဒါမှဆင်းသက်လာသောကြောင့်
 သမိုင်းဟုခေါ်ကြသေး၏။

ရာဇဝင်ဆိုသည်မှာ- ဗုဒ္ဓဝံသ၊ ဗုဒ္ဓဝင်။ မဟာဝံသ၊
 မဟာဝင်။ ရာဇဝံသ၊ ရာဇဝင် ဟု ဝံသမှ ဝင် ဖြစ်လာ
 လေသည်။ ဝံသ၊ အနွယ်၊ သဒ္ဒါတို့သည်အနွယ်အဆက်ကို
 ဟောသည်ဖြစ်ရကား ရာဇဝံသ၊ ရာဇဝင် ဖြစ်လာ၏။

N. P. W. A

လယ်တီ အသျှင်ပဏ္ဍိတ

အနှယ်မှ မှလည်း အနှယ်ဖြစ်၍၊ အနှယ်မှ နှံ့ ဖြစ်လာ
ပြန်သည်။ ဗညားနှံ့၊ မဟာနှံ့ စကားကို ထောက်ပါ။

ထို့ကြောင့် သမိုင်း ခေါ် ရာ မှ လည်း ဇ ရပ်၊
တန်ဆောင်း၊ ဂူကျောင်း၊ ဘုရားစေတီ၊ ရုပ်ပွား၊
မင်းစိုးရာဇာ၊ မြို့ပြ၊ ပြည်ခိုင်တို့၏ အကြောင်း ကိုသာ
ပြဆိုရေးသားရမည့် စာပေများကို သမိုင်းဟု ခေါ်တွင်
ခဲ့၏။

အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ အထုပ္ပတ္တိ၊ အထုပ္ပတ္တိယေဝအဋ္ဌုပ္ပတ္တိ၊
သာဓကေသအတ္ထိတိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော....ဟု သီလက္ခာန်
ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်တို့၌လှာသည်။

ဤကျွတ်မှုတောသမိုင်းသစ် အကျွတ်အလွတ်သမိုင်း
၌လည်း ပဲခူး၊ ဟံသာဝတီဖြစ်လာခြင်း၏ အကြောင်း၊
၎င်း ဟံသာဝတီမင်းတို့ အနှယ် မပျက် ဆင်း သက်
အုပ်စိုးခြင်း၊ ထို့ပြင် စေတီရုပ်ပွား စသည်များပြုလုပ်
တည်ထားခဲ့ခြင်း စသောသာသနာပြုပုံ အခြင်း အရာ
များကို ရေးသားရပေမည်။ သို့ရာတွင် သမိုင်းတစောင်
တဘွဲ့ ရေးသားရာမှလည်း လွယ်ကူသော အလုပ်
မဟုတ်ပေ။ သက္ကရာဇ် အမှတ် အသားတို့ မှာ လည်း
တစောင်နှင့် တစောင် မညီညွတ်၊ အချို့လည်း အကိုး
အကား အထောက်အထားမခိုင်လုံဘဲ အတ္တနောမတိ
နှင့်သာရေးသားကြ၏။ ပညာရှိတို့ မနှစ်သက်နိုင်ပေ။

ဤကျွတ် မုတ္တောစေတီတော်၏တည်ရှိရာ ဟံသာဝတီ
 တိုင်းကား၊ ဓမ္မစေတီမင်း လက်ထက် ရေးထိုးသော
 ကလျာဏီကျောက်စာမှာ သက္ကရာဇ် ၈၂၀-ပြည့်ရေးထိုး
 သည်။ ကုသိမ မဏ္ဍလ၊ ဟံသာဝတီမဏ္ဍလ၊ မုတ္တမ မဏ္ဍလ
 သင်္ခါတေသု၊ တိသုရာမည မဏ္ဍလေသု...ဟုလာသဖြင့်
 ရာမည တိုင်း သုံးရပ် တို့တွင် ဟံသာဝတီ မဏ္ဍလ
 ဖြစ်လေသည်။

ထိုရာမညတိုင်းတို့ကား သက္ကရာဇ် ၂၃၆-ခု သုဝဏ္ဏ
 ဘုမ္မိ သထုံပြည်၌ ရဟန္တာအရှင် သောဏနှင့် ဥတ္တရတို့
 မူလပထမ သာသနာအနှယ် ဆင်းသက်လာခြင်း၊ ဒုတိယ
 အကြိမ် အရှင်ဗုဒ္ဓသောသသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ၉၃၀-ပြည့်
 တွင် ပိဋကတ်တို့ကို ကူးယူခဲ့ခြင်း၊ တဖန် ရှေးအခါကလည်း
 ရာမညတိုင်း သုဝဏ္ဏဘုမ္မိသထုံပြည် မဟာသီရိမာသောက
 မင်းလက်ထက် ဂဝံပတိရဟန္တာပင်ခဲ့သော ၃၃-ဆူသော
 သွား တော် ဓာတ် တော် တို့ကို ဣန္ဒ ဓနု တောင်
 ကျောက်စေတီ၌ ဌာပနာခဲ့၏။ နောက်မှတဖန် ရာမည
 တိုင်း သုံးရပ်သို့ ပြန်နှံ့၍ ဟံသာဝတီမြို့အနောက်ဘက်
 နားတွင် ရှေးအခါက မုဓဝါ ယခုခေါ် မော်ဓောစေတီ၌
 သွားတော် ဓာတ်တော်ရှိကြောင်းလာ၏။ အချို့ဆရာ
 တို့လည်း ကလျာဏီသိမ်အနီး မဓဝ စေတီ၌ ဌာပနာ
 သည်...ဟုဆိုသည်။

ပဲခူး ဟံသာတီပြည်ကား သာမန်မဟုတ်ချေ၊ ရှေးမင်း
 အဆက်ဆက်တို့ ကိုးကွယ် ထား ခဲ့သော ဆံတော်
 သွားတော်၊ ဓာတ်တော်တို့တည်ရှိရာဌာနလည်းဖြစ်ခဲ့၏။
 ဥက္ကလာပ ဒဂုံတွင်လည်း ဆူးလေစေတီ၊ ဗိုလ်တထောင်
 စေတီ၊ ကျိုက္ကစံ စေတီတို့ သည်လည်း ဆံတော်စစ်
 ရှိကြောင်းသမိုင်းတို့၌လာ၏။

အထူးအားဖြင့် ကမ္ဘာ၏ကျက်သရေကို ဆောင်ခါ
 အံ့တပါး အပါအဝင်ဖြစ်၍၊ ရှေ့ရောင် တဝင်းဝင်းနှင့်
 တင့်တယ် စံပါယ်လျက်ရှိသော ရှေ့တိုက် စေတီ တော်
 မြတ်ကြီးမှာလည်း တဖုဿ၊ ဘလ္လိကတို့ပင့်ဆောင်ခဲ့သော
 ဆံတော်စစ်ရှိကြောင်း သမိုင်းရာဇဝင် အစောင်စောင်
 တို့၌ လာ၏။ ဤပဲခူး ဟံသာတီ ပြည် ၌ လည်း
 ရှေ့မော်ခေ စေတီတော် မြတ်ကြီးသည် ဆံတော်နှင့်
 သွားတော်စစ် ရှိကြောင်း လာ၏။ ထို့ပြင် မိဂါဒိဗ္ဗဝ
 မင်းတည် နဂါးရုံဘုရား၊ ရှေ့သာလျောင်းရုပ်ပွားတော်
 တိဿမင်းတည် ကျိုက်ပတိုင်၊ ကျိုက်ကလွန်ပန်းစေတီ။
 ရာဇဓိရာဇ်၏ သားတော် ဗညား ဓမ္မရာဇာတည်။
 အကျွတ်အလွတ်စေတီ၊ အောင်စည်ရန်းစေတီ ၎င်းစေတီ
 တို့ကို နာဂလိဏ်ဂူ ကလေးဝ တောကျောင်းဆရာတော်
 ဘုရားကြီးသည် တောခြံတို့ကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းပြီး၊
 ယခုအခါ ပြုပြင်မှုန်မံနေဆဲဖြစ်ပေသည်။

အောင်စည်ရွန်း စေတီမှာ ဗညားဓမ္မ ရာဇာမင်း
 လက်ထက် ဤနေရာမှနေ၍ အောင်စည် တီးရသော
 ကြောင့် အောင်စည်ရွန်းတွင်သည်။ ယခုတိုင် စည်တီး
 လေးရွာရှိသေးပေသည်။ ဓမ္မစေတီမင်းသည် ရွှေဂူကြီး၊
 ဗောဓိဂူ၊ သတ္တဋ္ဌာန၊ ဘိက္ခုနီမကျောင်း၊ ကျိက်ပုန်
 ဘုရား၊ ကလျာဏီသိမ်၊ နိဗ္ဗာန်ကလိုဏ်သိမ်၊ နာရဏီသိမ်၊
 နာဂဝံသိမ်တို့ကို တည်ထားလေသည်။

ထို့ပြင် ဘုရင့်နောင်သည် သက္ကရာဇ် ၉၂၁-ခု ၀၊ ဆို
 လဆန်း ၅-ရက် ကြာသပတေးနေ့ ကောင်းမှုတော်
 မဟာစေတီကိုအုဋ်ပနက်ချ၏။ ထိုမဟာစေတီပုံတော်တွင်
 သဘင်ကြီးစွာခံ၍ ဓာတ်တော်ပို့သည့်နေ့၌ ရာဇဒေဝီ
 မိဖုယားမှ သက္ကရာဇ် ၉၂၁-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၄-ရက်
 တနင်္ဂနွေနေ့ သွီးတော်ကိုဘွားမြင်၍ ရာဇဓာတုကလျာ
 အမည်သမုတ်သည့် ရတု ကဗျာဆရာတို့ ရေပန်းစား
 နေသော အလှဘုရင်မ ရာဇဓာတု ကလျာမင်းသွီး၏
 ခရီးဆောင် အငယ်စားကျောက်ပြင်တချပ် ရွှေမော်ဓော
 ဘုရားပြုတိုက်အတွင်းမှာရှိသည်။

ထိုမင်းသွီးနှင့် နတ်သျှင်နောင်တို့ အကြောင်းကို
 ကဗျာဂီတ ဆရာတို့ စိတ်ဝင်စားစွာရေးသားကြကုန်၏။
 အင်္ဂလိပ် မင်းလက်ထက် ၁၂၅၁-ခု ပဲခူး၌ သံတံတား
 ဆောက်သည်။ ၁၂၃၅-ခု တာဝ မြစ်ကျိုး ချောင်းကို

တူးမြောင်းဖောက်သည်။ ၁၂၄၅-ခု ရန်ကုန်မှ ပဲခူးသို့ ရထားလမ်းဖောက်သည်။

ပဲခူး (ဒီပဲခဲ) ခေါ် ခရိုင် နယ် အုပ် ချုပ် သော မင်းကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့တွင် ရုံးစိုက် ခဲ့ရာ ထိုရုံးမှာ အတွင်း ဝန် ရုံး အရှေ့ဘက် အရှေ့ပေါက် အဝင် မြောက်ဘက်အောက်ထပ်၌ တည်ရှိခဲ့လေသည်။ အင်္ဂလိပ် လက်ထက် ပဲခူးခရိုင်လုံးလူဦးရေများမှာ (၂.၅၄၉.၆၃၇) ရှိ၍ ဒီစတြိတ်အကျယ်အဝန်း ရေိယာ စတုရန်မိုင်ပေါင်း ၄၀၈၃-ကျယ်သည်။

ဤသည်လျှင် ရာမညတိုင်း ပဲခူး ဟံသာဝတီ ပြည်၌ အုပ်စိုးခဲ့ကြသော မင်းအဆက်ဆက်တို့သည် သာသနာ အရှည် တည်တန့် စေခြင်းငှာ ကိုးကွယ် တည်ထား အပ်သော စေတီရုပ်ပွားစသည်တို့ကို၎င်း၊ သာသနာ အမွန်အစ ဆင်းသက်ဆက်နွယ်လာပုံတို့ကို၎င်း၊ တဖန် သမိုင်းစာပေ၌လာသော မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် သည် သက္ကတိုင်း ကပ္ပိလဝတ်ပြည် ဒေဝဒဟ ပြည်တို့၏ အကြား လူမွန် ဥယျာဉ်တော်ဝယ် မယ်တော်မာယာ ကြာတိုက်ခန်းမှ မီးရှူးသန့်စင် ဘွားမြင်တော် မူခြင်း၊ တော ထွက် တော် မူခြင်း၊ ဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်၍ ဓမ္မစကြာတရားဟောတော်မူခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဟံသာဝတီပြည်၌ပျာဒိတ်စကားဟောကြားတော်မူခြင်း၊

ပဲခူး ဟံသာဝတီအမည်တွင်ခြင်း၊ ထိုပဲခူးဟံသာဝတီပြည်၌
 မင်းအဆက်ဆက်တို့ အုပ်စိုးခြင်း၊ မင်းနေပြည်ပြတ်လတ်
 ခဲ့ခြင်း၊ ခယဝယအရဝ သဘောသို့သက်၍၊ လောကဓံ
 တရားတို့နှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရခြင်းစသည်တို့ကို ပြဆိုရာ ပြဆို
 ကြောင်းဖြစ်သော ဤကျမ်းမုတ္တော သမိုင်း စာပေကို
 ကြည့်ရှုကြရသော သုတေသန သုတဂဝေသီ ဖြစ်ကြ
 ကုန်သော အကြင် ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူပုဂ္ဂိုလ် တို့ အား
 လွယ်ကူစွာ သိနိုင်စေခြင်းငှာ ရေးသားအပ်ပါသတည်း။

လယ်တီအသျှင်ပဏ္ဍိတ
 နာဂလှိုဏ်ဂူ
 ကလေးဝတောကျောင်း
 ရန်ကုန်မြို့။

အကျွတ်အလွတ်ခေါ်

၆ နူး သာ သ နာ ဝင် ကျွတ် မု ဋ္ဌော သ မိုင်း

န မော တ သ ဘ ဂ ဝ တော အ ရ ဟ တော

သ မ္ဗာ သ မ္ဗု ဒ္ဓ သ။

တိုင်းကြီးသောဌာသ။

စကြာဝဠာ အနန္တရှိရာတွင် တခုသော စကြာဝဠာ
လောကဓာတ်၏ တည်ဟန်၊ ဖြစ်ဟန်၊ အခြင်းအရာကား၊
အလျား- အနံ အားဖြင့် ယူဇနာ တသန်း၊ နှစ်သိန်း၊
သုံးထောင်၊ လေးရာ၊ ငါးဆယ် ကျယ်၏။ အဝန်းအားဖြင့်
ယူဇနာ သုံးသန်း၊ ခြောက်သိန်း၊ တသောင်း၊ သုံးရာ၊
ငါးဆယ်ရှိ၏။ စကြာဝဠာ ကုဋေတသိန်းသည် ဗုဒ္ဓတဆူ၏
အာဏာစက်နဲ့ ရာခေတ်ပေတည်း။

ထိုစကြာဝဠာ အနန္တတို့တွင် ကျွန်ုပ်တို့ စကြာဝဠာ
သာလျှင် သဗ္ဗညု ပိုင်ရှင် ဗုဒ္ဓတို့၏ ဖြစ်ထွန်း ပွင့်ပေါ်ရာ
စကြာဝဠာ ဖြစ်လေသည်။ ဤစကြာဝဠာ တွင်လည်း၊
ကျန်းကြီး လေးကျန်းရှိရာ ကျွန်ုပ်တို့ ဇမ္ဗူဒီပါ လကျာ
တောင်ကျန်းသာလျှင် ဘုရားပွင့်ရာကျန်း ဖြစ်ပေသည်။
ဇမ္ဗူဒီပါ လကျာတောင် ကျန်းတွင်လည်း၊ အရှေ့သို့
လားသော်ဇင်္ဂလနိဂုံး၊ ယခု ဗိဟာရိနယ် ပရဂနာ ဒိစတြိဒ်

အရှေ့တောင်လားသော် သလာဝတီမြစ် ယခုဆီလာအီ
 မြစ် ဗီဟာရ်နယ် တောင်ပိုင်းနှင့် အနောက်တောင်
 လားသော် မိဒနပူရ ဒိစတြိတ်၊ တောင်ပိုင်းသို့ လားသော်
 သေတကဏ္ဍိကနိဂုံး ဗီဟာရ်နယ်တောင်ပိုင်း ဟာဇာရီဘာ
 ဒိစတြိတ် အနောက်ဘက် ထုနပုဏ္ဏားရွာ ဒိလ္လီမြို့ (ဒေလီ)
 မြောက်ဘက် ကာရ်ကာလဒိစတြိတ်မြောက်သို့ လားသော်
 ဥသိရဒ္ဒဇတောင်၊ ဒိလ္လီမြို့ (ဒေလီ) အရှေ့ မြောက်
 မိုင်(၁၂၀)ဝေးသော ဟရီဒါရ (ဟာရ်ဒါရ်) နယ် အပိုင်း
 အခြားရှိသော ဤနယ်နိမိတ် ငါးရပ်အတွင်းကျရောက်ရာ
 မဇ္ဈိမဒေသ အရပ်သည်သာလျှင် ဗုဒ္ဓတို့ပွင့်ကြမြဲ တံထွာ
 ဓမ္မတာ ဖြစ်ပေသည်။ တဖန် ထိုမဇ္ဈိမဒေသ အလယ်ချက်
 ဗဟိုရ်ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ရောက်ရာအရပ်ကို ပတ်လည် ဝန်းရံ
 လျက် တိုင်းကြီးတဆယ့်ခြောက်တိုင်း ပြည်ကြီး နှစ်ဆယ်
 တို့ ရှိကြကုန်၏။

တိုင်းကြီး တို့ ကား။ အင်္ဂါ။ မဂဓ။ ကာသိ။
 ကောသလ။ ဝဇ္ဇီ။ မလ္လ။ စေတိယ။ ဝံသ။ ကုရု။
 ပဉ္စာလ။ မဇ္ဇိ။ သုရသေန။ အဿက။ အဝန္တိ။
 ဂန္ဓာရ။ ကမ္ဘောဇတို့ ပေတည်း။

ပြည်ကြီးတို့ကား၊ ဗာရာဏသီ။ သာဝတ္ထိ။ ဝေသာလီ။
 မိတ္ထီလာ။ အာဠာပီ။ ကောသမ္ဘိ။ ဥဇ္ဇေနီ။ တက္ကသိုလ်။
 စမ္ဗါ။ သာဂလ။ သံသုမာရဂီရီ။ ရာဇဂြိုဟ်။ ကပ္ပိလဝတ်။

သာကောတ။ ဣန္ဒြေပဋ္ဌနဂိုရ်။ ဥက္ကဋ္ဌ။ ပါတလိပုတ်။
စေတုတ္တရာ။ သင်္ကဿနဂိုရ်။ ကုသိန္ဒာရုံတို့ ပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ရဋ္ဌသဒ္ဒါတိုင်းဟော။ နဂရသဒ္ဒါမြို့ဟော၊
ပုရသဒ္ဒါပြည်ဟော၊ အချို့ နေရာ၌ ပုရကို
မြို့ဟော၊ နဂရကိုပြည်ဟောကြ လေသည်။ ပု-
ပုသဒ္ဒါသည်။ ပါလနေ၊ စောင့်ခြင်း၌ဖြစ်၏။
ဣတိ၊ ဤကားဓာတ်။ ပရစက္ကဒ္ဒဂုတာယ၊ တပီး
သော စစ်သည် ဝင် နိုင် ခဲ့ သည် ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊
ပုနာတိ၊ စောင့် တတ် ၏။ အဿ၊ ထိုမြို့အား။
နဂါပါသာဒါဒယော။ ပြသဒ္ဒါ စသည်တို့သည်၊
သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ နဂရံ၊ နဂရ မည် ၏။ နဂါ
အဿတ္တိတိ နဂရော။

ဗုဒ္ဓစဉ်လာပွင့်ရာဌာန။

အကျဉ်းအားဖြင့် ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာတွင် ဇမ္ဗူဒီပလကျာ
တောင်ကျန်း မဇ္ဈိမဒေသ အဝန်းယူဇာ ကိုးရာရှိသော
အရပ်၊ အလယ်ချက် ဗဟိုရှိဌာန၊ မဟာဗောဓိပင် အနီး
ရွှေပလ္လင်ထက်၌ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငှာ
ဘုရားသခင်ပွင့်တော်မူလေသည်။

မဟာဗောဓိကား၊ သုံးပါးပြားသည်။ (၁) ဇေယျ
ဗောဓိ။ (၂) ဖသရူဟ ဗောဓိ။ (၃) ခက္ခိဏသင်္ခါ

ဘုရားပွင့်တော်မူရာ ဗောဓိပင်

ဗောဓိ။ မာရ်ငါးပါးကို အောင်မြင်ခြင်းသည် ဇေယျ
 ဗောဓိ။ ညီတော်အာ နန္ဒာ သည် မြတ်စွာဘုရား၏
 စကားတော်အားဖြင့် ဗောဓိပင်မှ အသီးကိုယူဆောင်၍
 အစေ့ကိုစိုက်ရာ၊ မြေပထဗျာမှဆောလျှင်စွာ ချက်ခြင်း
 ပေါက်ရောက်သည့်အပင်ကို ဖလရဟဗောဓိခေါ်၏။
 မြတ်စွာဘုရား ဝါတော်နှစ်ဆယ်ကျော်မှ စိုက်သည်။
 ပါဠိပုတ်ပြည် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏ သမီးတော်
 သဗ္ဗမိတ္တာထေရီမသည်၊ မဟာဗောဓိပင်မကြီး တောင်
 ကိုင်းမှယူဆောင်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ စိုက်သော ဗောဓိပင်

သည် ဒက္ခိဏသာခါဗောဓိမည်၏။ ဗောဓိပင်ဆိုသည်မှာ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ညောင်ပင်တို့ကို ဥပစာမျှသာ တင်စား ရှိခေါ်သည်။ စင်စစ်မှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ် စသည်တို့ကိုသာ ဆိုသည်။ ဗုဒ္ဓဆိုသည်မှာ

“ဗုဇ္ဈတိ ဇာနာတိတိ ဗုဒ္ဓေါ။ ဗုဇ္ဈတိဝိကသတိတိဝါ ဗုဒ္ဓေါ။ ဗုဇ္ဈတိဇာဂရောတိတိဝါဗုဒ္ဓေါ။ ဗုဇ္ဈတိနိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတိတိဝါဗုဒ္ဓေါ။ ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနန္တိဝါဗုဒ္ဓေါ။ ဗောဓေတာပဇာယာတိဝါဗုဒ္ဓေါ။ အထဝါဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ဉာတဗ္ဗန္တိဗုဒ္ဓံ၊ ဉာဏံ။ တမေတသန္တိတိ ဗုဒ္ဓေါ။ ဒေဝဇ္ဇမူလာနိဝါ ဥဒ္ဓရတိတိဗုဒ္ဓေါ။

ဟူ၍ ဝိဂြိုဟ်များစွာရှိသေး၏။ ကျယ်အံ့စိုး၍ မထည့်ပြီ။

မာရ်းပါးကိုအောင်တော်မူသော ဂေါတမမြတ်စွာ ဘုရား၏ ဇာတိချက်ကြော အရပ်မြေကား။ ဟေမဝန္တာ အနီး သက္ကတိုင်းကြီး အပါအဝင် ကပ္ပိလဝတ်ပြည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ကျမ်းတကျမ်း၏အဆို၌ သက္ကတိုင်းကား ဟိမဝန္တာအနီး နေပါလခေါ် နိပေါလ်ပြည်နယ်သို့ တစ်ပိ တဒေသဝင်၍ အများဖြင့် အင်္ဂလိပ်ပိုင်ခဲ့သော အိန္ဒိယ ပြည်နယ် အတွင်းမှာ တည်ရှိပြီး အနောက်ဘက် ကောသလတိုင်း အရှေ့ဘက် မလ္လာတိုင်းတို့၏ အကြား အယောဓယခေါ် အယုဒ္ဓယနယ်၏ အရှေ့ပိုင်း ဗသတိ

စီရင်စုအရှေ့ လောင်ဂျီတွဒ် ၈၂°-၈၄° ဒီဂရီ မြောက်
လာဒ်တီတွဒ် ၂၆° နှင့် ၂၈° ဒီဂရီမှာ ဂေါတမ ဗုဒ္ဓ
မွေးဘူးခဲသည် ဟု ဆို၏။

ထို့ကြောင့် ပလိပ်ရှာ ကို စားသော မင်းရာဇာဘွဲ့ခံ
ဦးဖျော်သီကုးသည့် ငစဉ်ကုံးမင်း နားတော်သွင်းခေါ်
ပလိပ်စား ချင်းပုဒ်ရေ(၁၄) စာမျက်နှာ (၂၅)၌ -

ဇေယျသေန၊ နရိန္ဒ၏၊ သားလှသက်စု၊ သီဟနုလျှင်
ပြိုင်တုလွတ်ကျန်း၊ ဘရာမြန်းသော်၊ ဘုန်းဘန်းတေဇာ၊
ပြင်းအာဏာ နှင့် ရင်းချာယောက်ဖ၊ အဉ္စနုလျှင်၊
ဒေဝဒဟထွတ်ပြည်မသာစံ၊ ဘိသိက်ခံ၏၊ တရံရောခါ၊ နှစ်
ကောဇာမူ၊ ပါဏသိန္ဓု၊ ဆပသျှုသို့၊ မှန်မူမချွတ်၊
ရောက်တုံလတ်သော်၊ မင်းမြတ်နှစ်ဘော်၊ ရှင်ကျော်
ဒေဝီ၊ တပသီတို့၊ ညိုညိုနှိုင်းဆ၊ တိုင်ပင်ကြ၍၊
နဝစန္ဒေ၊ ဖျက်ချေဖြိုပြီး၊ ရှေးပုံမှီးလျက်၊ တသီး
နဂတ်၊ သုဇိဓါတ်နှင့်၊ ယုမုတ်တုက်ရန်၊ အဝမန်တွင်၊
နှုတ်ရန်ရူပ၊ မှန်ဆနှင့်၊ ဆိတြကော၊ ဤမျှသာတည့်၊
ဘောမရသ၊ ဆသုညနှင့်၊ ရူပမယုတ်၊ ကြမ္မတ်
နှုတ်လော၊ ဥဇ္ဇဗိုလ်မှ၊ အဋ္ဌဒွေးဆနှင့်၊ ဂေနှုတ်ဘိ၊
ဤမျှရှိ၏၊ တတိယရက်စန်း၊ လာဒ်မြောက်ပြင်၊ ပြီး၊
ခဲခြမ်းသုံးထေ၊ နှုတ်၍ချေကာ၊ တာရက်ရဟု၊ သီလ
မြဲနှင့်၊ မြတ်ရှင်ပျံလျှင်၊ စီမံထူးဆန်း၊ ကိန်းခန်း

ဥပဒေ၊ ထားခဲ့ပေသည်။ စေ့ရေတွက်ရေး၊ မရှုတ်ထွေး၊ ဟူ၍ ရေးသားခဲ့လေသည်။

သဗ္ဗညုဘုရား ထင်ရှားပွင့်တော်မမူမီ။ သာကီဝင်မျိုး ဖြစ်သော ဥက္ကာကရာဇ်၊ ဥက္ကာမုခမုစ၍ အနွယ်မပျက် ဆင်းသက် လာခဲ့ရာ ဘုရားရှင်၏ဘိုးတော် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဓနမင်း၏ အဘ ဇေယျသိန်မင်းကြီး၏ သားတော် သီဟနုမင်းနန်းစံလျက်ရှိ၏။ ဒေဝဒဟတိုင်းပြည်၌လည်း ဘုရားသခင်၏ ဘိုးတော်၊ မယ်တော်၊ မဟာမာယာဒေဝီ၏ အဘ၊ ဒေဝဒဟမင်း၏သား၊ အဉ္စနမင်းကြီးလည်း နန်းစံ လျက်ရှိ၏။ ထိုဘုရားသခင်၏ ဘိုးတော်နှစ်ပါးတို့သည်။ ထီးပိုင် နန်းပိုင် စံစားကြသောအခါ၊ ထိုမင်းနှစ်ပါး တို့သည် ကောဇာသက္ကရာဇ် ပါနဝသိန္နု၊ ဆပသျှ၊ ၈၆၄၅-ခုနှစ်ကို ဆရာ ဒေဝီလရသေ့နှင့် တိုင်ပင်ပြီး၊ နဝစန္ဒေကိန်းဖြင့် သက္ကရာဇ် ဖြိုဖျက်ခါ၊ အသစ်တဖန် စခဲ့ကြရာမှ၊ မဟာ သက္ကရာဇ် ၆၇-ခုနှစ်၊ ငါဆိုလပြည့်၊ ဥတ္တရသန် နက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်သော အခါ၊ ဘုရား အလောင်းတော်သည် မယ်တော်မာယာ၏ ကြာတိုက် ခန်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေတော်မူ၏။

ထိုဘုရားလောင်း ဘွားတော် မူသော ကပ္ပိလဝတ် ပြည် ၏ အစအဦး တည်ထောင်သူနှင့် တိုင်းပြည်ကို ကပ္ပိလဝတ်ခေါ်တွင်ခြင်း အကြောင်းကား

ဗာရာဏသီပြည် ဥက္ကာကရာဇ်မင်း၏ မိဖုယားကား။
 ဟတ္ထာ၊ စိတ္တာ၊ ဇန္တု၊ ဇာလိနိ၊ ဝိသာခါ၊ တည်းဟူသော
 မိဖုယား ငါးယောက်အနက်။ ဟတ္ထာမှ၊ မွေးဖွားသော
 သားတို့ကား ဥက္ကာမုခ၊ ကရကဏ္ဍ၊ ဟတ္ထိနိကာ၊ နိပုဏ္ဍ၊
 လေးယောက်၊ သမီးတော်တို့ကား၊ ပိယာ၊ သုပိယာ၊
 အာနန္ဒာ၊ ဝိဇိတာ၊ ဝိဇိတာသေနာ။ ငါးယောက်။
 ဟတ္ထာမိဖုရား၏ သားတော် လေးယောက်၊ သမီးတော်
 ငါးယောက်တို့သည် ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါတို့ကို ယူဆောင်ပြီး
 မြို့ရာ ရှာကြရာ၊ ကျွန်ုပ်တို့ ဂေါတမ ဘုရားလောင်း
 ဖြစ်သော ကပ္ပိလပုဏ္ဏားကြီးသည် သရာဝါသမှ စွန့်ခွာပြီး
 ဟိမဝန္တာနိပါး ရေကန်၏အနီး ကျန်းတောကြီး၌ သခမ်း
 ဆောက်၍နေစဉ် မြို့ရွာရှာသောမင်းသားတို့နှင့် တွေ့လေ
 ၏။ ထိုအခါ ကပ္ပိလရှင်ရသေ့သည် မင်းသားတို့ ရောက်
 လာသည်ကို မေးမြန်းရာ မင်းသားတို့က “ကျွန်ုပ်တို့
 မြို့ရာ ရှာ လိုသောကြောင့် လာရောက်ပါသည်” ဟု
 လျှောက်ထားကြလေ၏။ ထိုအခါ ရသေ့ကြီးသည်
 မင်းသားတို့ အပေါ်၌ သနား၍ “အသင်မင်းသားတို့
 ဤနေရာသည် ဒွန်းစဏ္ဍားသားသည် ပင်ဖြစ်စေ၊
 စကြာဝတေးမင်း၏ အာဏာကဲ့သို့ ဘုန်းကြီးလိမ့်မည်” ဟု
 ပြောဆိုသောအခါ မင်းသားတို့လည်း ထိုနေရာ၌ မြို့ရွာ
 တည်ထောင်ကြကုန်၏။ ကပ္ပိလရှင်ရသေ့၏ နေရာတွင်

တည်သောကြောင့် ကပ္ပိလဝတ္ထု၊ ကပ္ပိလဝတ်ပြည်ဟု
သမုတ်ကြလေ၏။ တနည်း၊ နေပါလနေ အမည်ရှိသော
ရသေ့ မှုန် သည်။ ပါလ၊ စောင့် ရှောက် တတ် သော
မင်းမျိုးမင်းနွယ်ဟုဆိုလိုသည်။

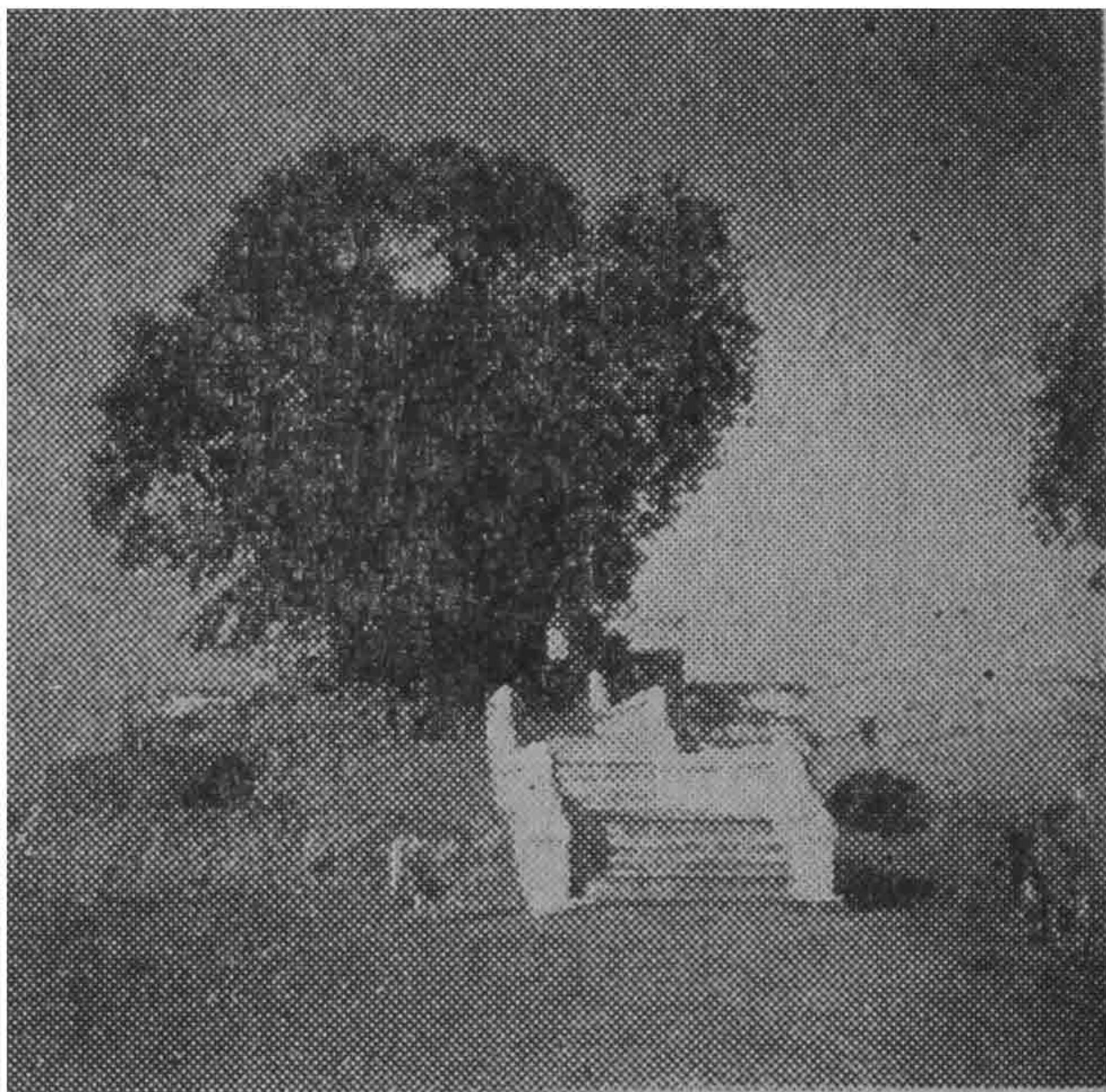
နေပါလမှ နိပါလ်-နိပေါလ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းနိပေါလ်ခေါ်
ကပ္ပိလဝတ်ပြည်အနီး လုမ္ဗဏီအင်ကြင်း ဥယျာဉ်တော်၌
ဘုရားလောင်းကို မယ်တော်မာယာ ကြာ တိုက် ခန်းမှ
မီးရှူး သန့်စင် ဘွား မြင် တော်မူ ၏။ သစ် ချ တောင်
ဆရာတော်ရေး တိုင်းကြီး သောဠသ မြေပုံကျမ်း၌
ကပ္ပိလဝတ်တိုင်းသား သာကီဝင်မျိုးတွေဟာ သာကီဝင်
အမည် ပြောက်ပြီး ကပ်ဦးမှ အနွယ်မပျက် ဆင်းသက်
လာသော အသမ္ဘိန္ဒခတ္တိယမျိုးဖြစ်၍ ခတ္တိယမှာ ချတြိယ
ဖြစ်ပြီးလျှင် ယခု ချတြိယလူမျိုးခေါ်သည်ဟု ဆိုသည်။
ဆင်ခြင်လေ။

ငါတို့ဘုရား နေမင်းမျိုး၊ နေမင်းဆွေ ဖြစ်သော
ကြောင့်၊ အထောက်အထား သက်သေ တို့ကား—

အာဒိစ္စောနာမ၊ ပေါတ္တေန၊ သာကီယောနာမ
ဇာတိယာ၊ တမ္ဘာကုလာ၊ ဗုဗ္ဗဇ္ဇိတော၊ နကာမေ
အဘိ၊ ပတ္တယံ။ ။

မဟာရာဇ၊ မြတ်သောမင်းကြီး။ အဟံ၊ ငါကား။
ဂေါတ္တေန၊ အနွယ်အားဖြင့်။ အာဒိစ္စောနာမ၊ အာဒိစ္စ

ဝင်မင်းမည်၏။ ဇာတိယာ၊ အမျိုးအားဖြင့်။ သာကီ
 ယောနာမ၊ သာကီဝင်မည်၏။ တမှာကုလ၊ ထို
 အာဒိစ္စဝင် သာကီဝင်မင်းမျိုးမှ။ ကာမေ၊ ကာမဂုဏ်
 တို့ကို။ န အဘိပတ္တယံ၊ မလိုချင်မတောင့်တဘဲ၊
 ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းပြု၏။

ဘုရားလောင်း ဖွားမြင်ရာ လုမ္ဗဏီ
 ဥယျာဉ်ရှိ ဗေဒိပင်

ဤ သို့ ပဗ္ဗဇိသုတ်၌ ဟောထားသည်ကို မဟာသမတ
 မင်း၏ အနွယ် အဆက်မှန်သမျှ အသမ္ဘိန္ဒ ခတ္တိယဖြစ်သော

မင်းတို့သည် အာဒိစ္စဝင် နေထွက်ဘုရင်၊ နေ နတ် မျိုး နေမင်းရိုးပေတည်း။

သုဒဿနစကြာမင်း၊ မန္ဒာတု- စကြာမင်း၊ အသောက မင်းတို့ကား- ပထဗျာရာဇာမင်း ခေါ်၏။ သီဟိုဠ်မင်းတို့ ကား ပဒေသရာဇာမင်းမည်၏။ ဗိမ္ဗုသာရနှင့် ကောသလ မင်းသည် မဏ္ဍလိကရာဇာ၊ ဤကားအထူးတည်း။

ကောလိယ ပြည်ကား၊ ယခင် ဆိုခဲ့သော ဟတ္ထာ မိဖုရားမှ မွေးဘူးသည့် သွီးတော်ပိယာနှင့် ယာမမင်းတို့ တည်ထောင်ကြလေကုန်၏။ ဒေဝဒဟ ပြည်ကား ကပ္ပိလဝတ် သာကီဝင်မင်းသားတို့ နှစ်လို့ စဘယ်ရှိသော ရေအိုင်ကြီးအနီး၌ မင်းတဲဆောက်၍ ရေဖျဉ်းသဘင် ပျော်ရွှင် ကစားကြသည့် နေရာ၌ အကြောင်းပြု၍ ဒေဝဒဟတွင်သည်။ ထို့ကြောင့်ရှေးဆရာတို့က “ဒေဝဒဟ၊ ကပ္ပိလ၊ နှမနှင့် မောင် ပြည်တည်ထောင်သား” ဟု စပ်ဆိုကြ၏။

ဘွားတော်မူခြင်း။

ကမ္ဘာဦး၌ မဟာသမတမင်းမှစ၍ ကျွန်ုပ်တို့ ခင်္ဂါတမ ဘုရားလောင်း အထိ အကျဉ်းအားဖြင့် ရေတွက်သော်၊ သုံးသိန်း၊ သုံးသောင်း၊ လေးထောင်၊ ငါးရာ၊ ခြောက်ကျိပ် ကိုးယောက် ဖြစ်ကုန်၏။ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းမှ သိဒ္ဓတ္ထမင်း တိုင်လည်း ရှစ်သောင်း၊ လေးထောင်၊ တကျိပ်၊ သုံးယောက်

ရှိ၍ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား၏ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဓနမင်း မယ်တော်ကား သီရိမဟာမာယာ၊ သုဒ္ဓေါဓ၏ ခမည်းတော် ကား သီဟနမင်း၊ သီရိမဟာမာယာ၏ ခမည်းတော် အဉ္ဇနမင်း။ ထို့ကြောင့် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား၏ ဘိုးတော်မှာ ခမည်းတော်၏ဘက်မှ သီဟဟနမင်းဖြစ်၍ မယ်တော်ဘက်မှ အဉ္ဇနမင်းပင်ဖြစ်လေသည်ကိုရည်ရွယ်၍ ဘိုးတော် အဉ္ဇနမင်းတရား ဟူသော ခေါ်ဝေါ်ခြင်းမှာ နှုတ်တက်စွာ ပြောဆိုကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် သာရ ကထာ၌—

- (၁) ဒေဝဒဟ၊ ကောလိယ၊ ဌာနကပ္ပိလဝတ်မှာ။
- (၂) ဘေးတော် ဇေယျ၊ ဘိုးသီဟ၊ အဘသုဒ္ဓေါ၊ ရှေ့နန်းပျော်၊ သားတော် သိဒ္ဓတ္ထာ။
- (၃) ဒေဝဒဟ၊ ဘေးသက်ကျ၊ ဘိုးမှအဉ္ဇနာ။
- (၄) တရာ သက် တွင်၊ နှစ် စု ဝင်၊ ရောက် ချင် နိုး ကာသာ။
- (၅) သီရိမဟာ၊ မာယာမယ်တော်၊ ရှေ့နန်းပျော်၊ သက်တော်ချိန်သင့်စွာ။
- (၆) နှစ်စုဝင်နိုး၊ မြတ်ဘုန်းကြီး၊ ယှဉ်မှီးထိုးရာခါ။
- (၇) လေးဆယ် သုံးနှစ်၊ ကြံစီစစ်၊ နှစ်လမာသာ ရောက်သည်ခါ။

- (၈) ဆယ်ရက်အကျန်၊ ပဋိသံ၊ အမှန်စွဲယူကာ။
- (၉) စတုမဟာရာဇ်၊ နတ်မင်းစစ်၊ စောင့်လစ်ရန်
မကွာ။
- (၁၀) ပွင့်ဖူးငုံကင်း၊ နုံမယွင်း၊ အင်ကြင်းမင်္ဂလာ။
- (၁၁) နွဲ့ကညွတ်လျက်၊ အင်ကြင်းခက်၊ ရှေ့လက်စွဲ
ကိုင်ကာ။
- (၁၂) ဥယျာဉ်စံထား၊ ရပ်လျက်ဘွား၊ ဘုရား
ဓမ္မတာ။

မဟာသက္ကရာဇ် ၆၇-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ဥတ္တရာသန်
နက္ခတ်နှင့် စန်းယုဉ်သောအခါ ပဋိသန္ဓေနေ့တော်မူ၏။

မဟာသက္ကရာဇ် ၆၈-ခု၊ ကဆုန်လပြည့်သောကြာနေ့
တချက်တီး အချိန် သိဟ်လင်၊ ပြိစ္ဆာစန်း၊ ဝိသာခါနက္ခတ်
နှင့် ယုဉ်လျက် ဘွားတော်မူ၏။

ရှုတ်ထွေးမဲ့အောင်၊ ဘန်ဆောင်ခဲထ၊ မြော်မြင်
လှသား၊ သိဟနု၊ နတ်ဘုံလှသော်၊ မျက်ရှုသားတော်၊
မင်းသုဒ္ဓေါ်လျှင်၊ မပေါ်မုဒိမ်း၊ ရန်မျိုးငြိမ်းလျက်၊
ခွန်သိမ်းယူခါ၊ ဘုရားလျာကို၊ မဟာသက္ကရာဇ်၊
ခြောက်ဆယ်ရှစ်ဘွင်၊ ခေတ်ဇာတိရပ်၊ ကြင်းမလပ်
အောင်၊ ထပ်ထပ်သံဟည်း၊ တုန်လှုပ်ကြည်းမျှ၊
ကျော်သည်းထိန်ဆူ၊ သွားတော်မူ၏။ (ပလိပ်စာချောင်း)

၃	၄ ၆ ၁	၀
	၆	၅
၈-၈		၂

စဉ်နက္ခတ်
၁၅-လုံး
၃-ပတ်
၁၀-ဗီဇနာ

ဘိုးတော်ကဉ္စနမင်း ပြုကြင်း သက္ကရာဇ် ၆၈၁ ခု၊ ကဆုန်လပြည့် သောကြာနေ့ မှန်းတည့် ၂-ချက်တီး၌ ဘွားမြင်တော်မူသည့် ဇာတာတော်။

ပညာရှိတဦးရေး-

ဇာတာတော်ဘွဲ့တေးထပ်

ဆဒ္ဒါန်ဆင် ပူးရဝိတို့၊ အထူးရှိပြီသာ။။ မေထုန်က
ဂြိုဟ် သီဟာ၊ ဟိုင်းလက်ပါသိဟ်တုံ။ ။ ပြိစ္ဆာစန်းကုံဇီဝါ၊
မိန်နာဂါ ထားလျက်မလွဲ။ ။ လောကလုံး ပရမေ၊
အစိန္တေလွန်ကဲ၊ သဗ္ဗညာဏ်ရအောင်ခဲစေဘို့၊ ဘွားမြင်နဲ့
ကောဇာ။ ။ ခြောက်ဆယ်ကြံအဋ္ဌ၊ ကဆုန်လပြည့်လာ

သည်ခါ။ ။ပူးမင်းနေ့မှန်းတည့်ခါ၊ မြတ်ဗုဒ္ဓါဇာတောပ၊
ဘဂဝါစော အလောင်းမြတ်ဆွေ၊ ထွန်းတဲ့နှစ်ပေ။
သိဒ္ဓတ္ထ အတုလေမှာ၊ ဝေါဟာရေဘဲထူးပလေး။

ဘွားတော် မူ ပြီး သက်တော် တဆယ် ခြောက်နှစ်
မဟာသက္ကရာဇ် ၈၄-တွင် ငယ်မည်အားဖြင့် ဘဒ္ဒကဉ္စနာ၊
အမည်ရှိသော ယသောဓယာ မိန်းမမြတ်နှင့် လက်ထပ်
ထိမ်းမြားခါ ရှေ့နန်းသုံးဆောင် ထက်၌ စံပယ်တော်
မူသည်။

မင်းစည်းစိမ်ကို စံတော်မူခြင်း။

- (၁) ထိုမှတုံသော်၊ ထိန်းရပျော်၊ သက်တော်ရှယ်
ရောက်ခါ။
- (၂) တဆယ် ခြောက်နှစ်၊ ရောက်တုံလစ်၊ ပျိုမြစ်
ချိန် သင့်စွာ။
- (၃) ရသော်ပျိုစစ်၊ ဒေဝရာဇ်၊ ဥသစ်ရွှေပမာ။
- (၄) ဆွေတော်အများ၊ နှုထွားထွား၊ ထိမ်းမြား
မင်္ဂလာ။
- (၅) ရမ္မသုဘ၊ သုရမ္မ၊ စံကြရွှေနန်းသာ။
- (၆) ခြံရံလေးသောင်း၊ မောင်းမပေါင်း၊
မင်းလောင်းစံပျော်ကာ။

တောထွက်တော်မူခြင်း။

ရမ္မ-သုဘ-သုရမ္မဟုဆိုအပ်သော ပြဿဒထက်၌ မင်း၏ စည်းစိမ်များကို တဆယ် သုံးနှစ် စံစားတော်မူပြီး သက်တော် နှစ်ဆယ်ကိုးနှစ် မဟာသက္ကရာဇ် ၉၇-ခု၊ ဝါဆိုလ၌ သားတော်ရာ ဟုလာ ကို ဘွားမြင်ပြီး တနင်းလာ နေ့ ညဉ့်သန်းခေါင် ယံအချိန် တောထွက်တော်မူ၏။

ထို့ကြောင့် မဟာသီလဝံသအကျော်စပ်ဆိုသည်ကား ဒေဝဒဟ၊ ကောလိယဟု၊ ခွန်သဦးကိုင်း၊ နှစ်ခရိုင်ထက်၊ မဏ္ဍိုင်ထိပ်မှန်း၊ ပြည်တော်နန်း၌၊ ကြငှန်းစာမုတ်၊ ကောင်းကင်ထွတ်မှ၊ စက်မြတ်တေဇ၊ သုံးကျန်းငှသို့၊ အာဒိစ္စဝင်၊ မင်းစင်ရှစ်သောင်း၊ သုံးပြည်ပေါင်းကို၊ အုပ်ဆောင်းခွဲမြောက်၊ ရောက်အံ့ရက်စေ၊ ခုနစ်နေ့တွင်၊ စက်ရှင်ရဲရဲ၊ ပေါ်လုဆဲလျက်၊ စွန့်ဖဲသက်သက်၊ တောကြီးထွက်၍ ဟု စပ်ဆိုလေသည်။

မတုန်းဆွယ်၊ သုံးဆောင်လယ်၌၊ နှစ်ဆယ်နှစ်ကိုး၊ စံပယ်စိုးက၊ တံပိုးလှိုင်းတုန်၊ စုံဆန်မှန်းလျက်၊ ပင်ပန်းကုန်လေ၊ များဗိုလ်ခြေကို၊ ယာဉ်တောသမုတ်၊ ဝဲကထုတ်၍၊ ဝိသုဒ္ဓိပြည်၊ အောင်ရပ်ဆီသို့၊ ပို့မည်စိတ်ကုန်၊ ပြည်ကိုစွန့်မူ။

ပလိပ်စားချင်း

- (၁) နှစ်ဆယ် ကိုးနှစ်၊ ရောက်တုံလစ်၊ မင်းစစ်
ချိန်သင့်စွာ။
- (၂) ရှင်ပျော်စံစား၊ ဥယျာဉ်သွား၊ သိကြား
မ့သည်သာ။
- (၃) အိုနာသေသူ၊ ယူစိမ့်ရဟန်း၊ နိမိတ်မှန်း၊
စိတ်ဝမ်းကြည်နူးစွာ။
- (၄) နတ်တို့မစ၊ ထွက်လေကြ၊ ချမ်းမြညဉ်
အခါ။

ဥယျာဉ်ဆိုသည်မှာ ဟတ္ထိပါလ ကိုးခန်းပျို့တွင်-
နံ့သာပန်းမလံ၊ အလွန်ဖြင်ညီး၊ သစ်သီးဆိမ့်ချို၊ လိုမ
တလျှင်း၊ မှည့်ရှမ်းပြင်းတည့်၊ လက်ရင်းဝယ်ချည်း၊
ပေါပည်းထပ်မျှ၊ ဆုတ်ချမနိုင်၊ ပင်ခိုင်လှကျိုင်း၊ ပြိုင်းရ
ရိုင်းတည့်၊ ခက်ဆိုင်းရှက်စိပ်၊ စုံချမ်းရိပ်တိ၊ ပျော်ဘွယ်
ရှိသား၊ သီရိမဟာ၊ တောခန်းဝါသို့၊ မလာဖူးသေး၊
ခဝးတားမြေတာ၊ လူတကာကို၊ လာလှည့်နိုးဆော်၊
ခေါ်ဘိသောလား၊ လာဘုံငြားလည်း၊ မသွားစေအောင်၊
ချည်နှောင်သောနည်းဟု စပ်ဆိုသည်။

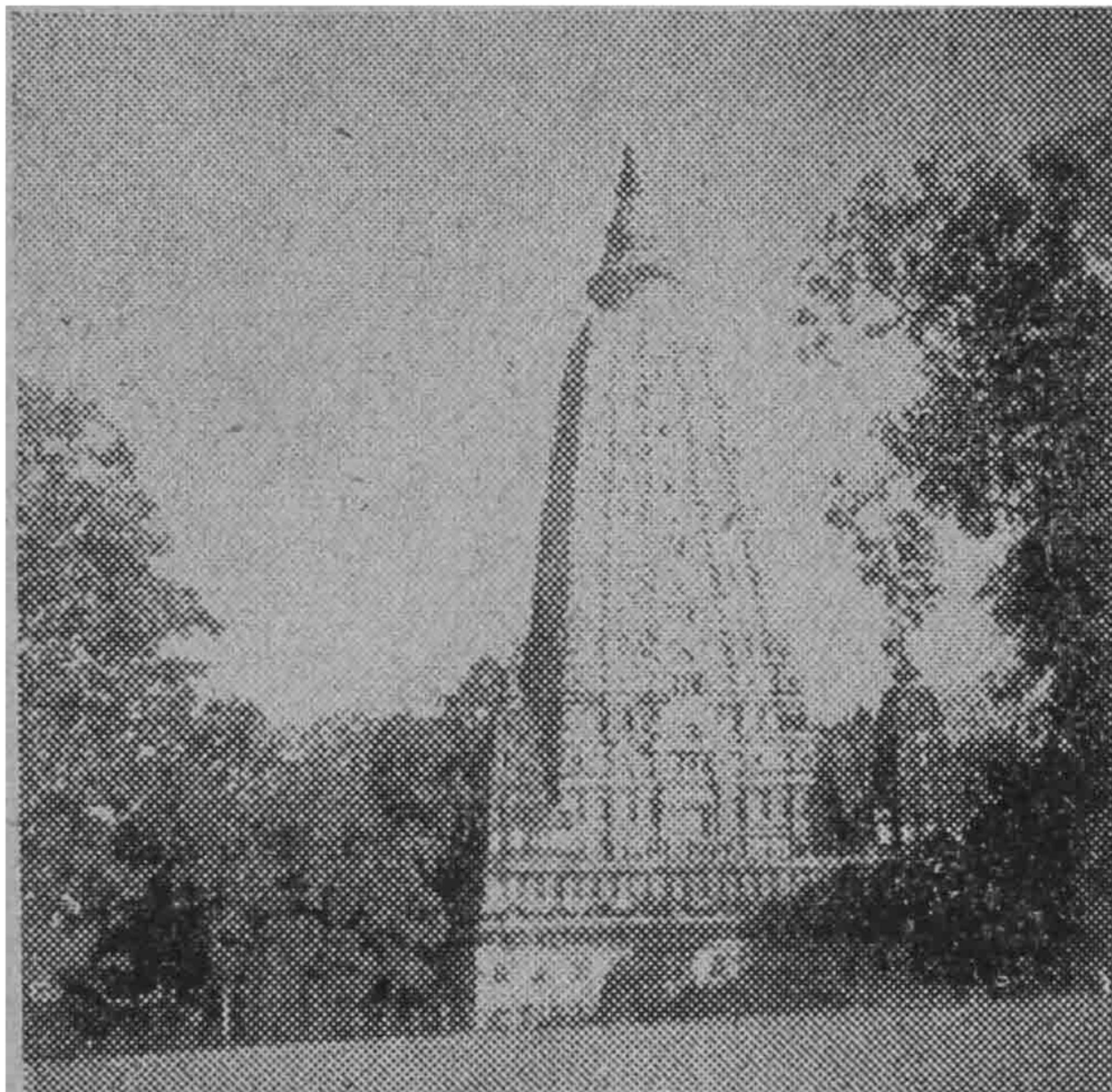
မင်းရဲဒိဗ္ဗ ချင်းတွင်လည်း။ ။ တွေး တွေး နှ ရင့်၊
သီးပွင့်ရှမ်းပြန်၊ နွေသန်ဟေမ၊ ကာလရာသီ၊ ကုန်ပြီဆို၊

ချဉ်ချိုဆိမ့်လေး၊ ကြိုင်မွှေးပန်းမလ်၊ နန္ဒဝန်နှင့်၊ သဏ္ဍာန်
တူစွာ၊ ဥယျာဉ်သာသို့၊ ရောက်လာသသူ၊ နတ်လူပျော်မွှေး
ရပ်ရွာမေ့၏ဟု စပ်ဆိုထားလေ၏။

သုဒ္ဓေါဓနကား။ သုဒ္ဓ၊ သြဓန-ပုဒ်ဖြတ်။ သုဒ္ဓ
စင်ကြယ်သော၊ သြဓန-ထမင်းရှိသူ၊ စင်ကြယ်သော၊
ထမင်းရှိသူ ဆိုလိုသည်။ ယယော်ဓရာမင်းသွီး၏ အခြား
အမည်တို့ကား ဗိဗ္ဗာ၊ ဘဒ္ဒကဉ္စနာ၊ ရာဟုလမာတာ
ဟူသော အမည်တို့ဖြစ်သည်။ သားတော်ရာဟုလာ
ခေါ်ခြင်းမှာ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည်
ဥယျာဉ်တော်၌ရှိနေစဉ် သားတော်ဘွားမြင်ကြောင်းကို
သတင်းရသောကြောင့် “ရာဟုလာတော ဗန္ဓနံ ဇာတံ” ဟု
ဘိုးတော် မင်းကြီးက ရာဟုလာဟု အမည်ပေးသည်။
ရာဟု၊ ရာဟုသည်။ ဇာတော၊ ဘွားပြီ။ ဗန္ဓနံ၊ အနှောင်
အဖွဲ့သည်။ မေ၊ ငါ့အား။ ဇာတံ၊ ဖြစ်ပြီဟုဆိုသည်။

ဘုရားဖြစ်တော်မူခြင်း

တောထွက်တော်မူပြီးသောအခါ သူတပါးတို့ အလွန်
ကျင့်နိုင်ခဲ့လှစွာသော အကျင့်တော် ဒုက္ကရုဇရိယာကို
ခြောက်နှစ်မျှ ကျင့်တော်မူပြီး၍၊ အရွယ်တော် သုံးဆယ်
ငါးနှစ်၊ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ကဆုန်လပြည့်
သောကြာနေ့၌ ဗေဓိမဏ္ဍိုင်ဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓဂါယာ
မဟာဗေဓိ ဒေသတွင် လောကသုံးပါး၌ ရှေးဦးစွာ

မဟာဗောဓိစေတီတော်

ဝိဇ္ဇာညာဏ်အလင်းပေါက်ပြီး မြတ်သောဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။

မတုန်ကျင့်မှန်၊ ခြောက်နှစ် လွန်သော်၊ ဘဝန္တရာ၊ သဗ္ဗညု ဟု၊ ဇမ္ဗူ့ ဦးစွန်း၊ ရှေ့ညောင် နန်းထက်၊ သောင်ကမ်းဘက်မံ၊ ပွင့်တံခွံမှဟူ၍ ပလိပ်စား ချောင်း၌ စပ်ဆိုထားလေသည်။

(၁) ဝိဇ္ဇာသုံးဦး၊ ငုံ့ပွင့် ဖူး၊ ကြည်နူး သောက် ရောင်ခါ။

- (၂) ငါး မာရ်အောင် နှိပ်၊ ဘုန်း တော် ရိပ်၊
သောင်းထိပ်ကျော်စောစွာ။
- (၃) ငါးမာရ်နှိမ်ချိုး၊ ခေါင်ထိပ်မိုး၊ တန်ခိုး
ကျော်ဝှန်ဝါ။
- (၄) ငါးမာရ်နှိမ်နင်း၊ ထိန်ထိန်လင်း ထုတ်ချင်းထိ
အာကာ။
- (၅) ငါးမာရ်အောင်မြင်၊ ကြည်သန့်စင်၊ လေးအင်
ပွင့်သစ္စာ။
- (၆) ညွှန်ရှင်လန်းလန်း၊ နံ့ မ ခန်း၊ တောပန်း
ကြိုင်နံ့ သာ။
- (၇) ပွင့် သစ် ဖူး ငုံ၊ ညွှန် ပြည့် စုံ၊ က ဆုန် ခေါ်
ဝေါဟာ။
- (၈) ဘုရားဖြစ်စ၊ ကဆုန်လ၊ ပြည့်ထပုဏ္ဏမာ။

ဓမ္မစကြာတရား ဟောတော်မူခြင်း။

သစ္စာလောကီ၊ ခိုင်နှင်းဆီ ကို၊ ကိုယ် တိုင် ဆွတ် ခူး၊
ညာဏ်တော် စူး သည်၊ လူ့ မူး သုခင် ဘုရား ရှင် သည်
အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော တောအုပ်မြိုင်အတွင်း၌ စမ်းတဝါး
ဝါးနှင့် လမ်းလျှောက်သွားကြရသော သတ္တဝါဗိုလ်ခြေ
များ သူတွေကို လွန်စွာသနား ကရုဏာထားတော်မူ
သဖြင့် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၃-ခု၊ ဝါဆိုလဆန်း တဆံ့

ငါးရက် စနေနေ့၌ ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါဝုန် တောရိပ်
မြို့၌ ပဉ္စဂိုဏ်းဦးတို့အား အမှူးထားလျက် နတ်ပေါင်း
အသင်္ချေ၊ ဗြဟ္မာပေါင်း တဆယ်၊ ရှစ်ကုဋေအား သစ္စာ
လေးပါးတရားကို ဟောကြားတော်မူ၏။

- (၁) ဗြဟ္မာသဟံ၊ လျှောက်ကြားပြန်၊ ချိန်တန်
ထိုစရာခါ။
- (၂) ဝဂ္ဂိကျေးဇူး၊ တင်ပေဘူး၊ ရှေးဦးဟောအံ့
ဌာ။
- (၃) ပညာမရင့်၊ ရေတွက်ချင့်၊ ငုံ့လင့် ဆယ်
ရက်သာ။
- (၄) ထိုဆယ်ရက်တွင်၊ မြတ်နိုးရှင်၊ ဝန်းကျင်
ဝေးစရာ။
- (၅) ဝါဆိုပုဏ္ဏမီ၊ ပြည့်ဝန်းညီ၊ ကြံချီမိဂဒါ။
- (၆) ထိုသည့်ညဉ့်ပင်၊ မြတ်ချစ်ရှင်၊ ဟောချင်
ဒေသနာ။
- (၇) ထိုသို့ငါးပါး၊ အစဉ်အား၊ ရညားမဂ်
သောတာ။
- (၈) အနတ္တလက္ခဏ၊ ဟောဖော်ပြ၊ ကျွတ်ထ
ငါးရက်မှာ။
- (၉) ငါးယောက်လုံးပင်၊ ထိုနေ့တွင်၊ ဖြူစင်
ရဟန္တာ။

ဝါဆိုလ

ရှေးရှေး ကျောက်စာများတွင် နွေတာသ ဟူ၍ ၎င်း၊
နွယ်တာလဟူ၍ ၎င်း ရေးသားကြ၏။

ကဆုန်ခေါ်သည်မှာ

ကံဥဒကံ၊ ဆိန္ဒတိထိကဆိန္ဒံ။

။ယောမာသော၊ အကြင်လ၊ သည်။ ကံဥဒကံ၊ ရေကို၊
ဆိန္ဒတိ၊ ဖြတ်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။
သောမာသော၊ ထိုလ၊ သည်။ ကဆိန္ဒံ၊ ကဆုန်မည်၏။

(မာဂဓ အဘိဓာန်) ဋီကာ

ဝါနရသီသံ၊ တံသဏ္ဍာနောဝါ ပါသာဏော တွေ
အတ္တိတိ၊ ဝါနရသီ သန္တိဝတ္တဗ္ဗေ ဝဿဗတ္တံ ငဏ္ဍ
ပရိယာယံ၊ ဒီသံ နဿ ဣတ္တံ လောပဉ္စ ကတုာ၊
ဗာရဏသီတိဝုတ္တံ။

ဝါနရသီသ ပုဒ် နည်း ဝ ကို ဗပြု န နှင့် ရကို ရှေ့
နောက်ထား၊ အ သရကို အာဒီသပြု နငယ်ကို ဣကြီး
အက္ခရာပြု၊ သ အက္ခရာချေ ဗာရဏသီ ဖြစ်ပေသည်။

ထိုဗာရဏသီပြည်ကား ဥဒယဘဒ္ဒဇာတ်တွင် သုရုန္န၊
စူဠသုဘသောမ ဇာတ်တွင် သုဒဿန၊ သောဏဒန္တ

ဇာတ်တွင် ဗြဟ္မဝဇ္ဇန၊ ခဏ္ဍဟာလ ဇာတ်တွင် ပုပ္ဖဝတီ၊
ယုဒ္ဓန္တယဇာတ်၊ ရမ္မာနဂရ ဟူ၍၊ အမည် ငါးပါး ပြား
ကြောင်းကို စရိယာပိဋကတ် အဋ္ဌကထာ၌ လာသည်။

အယံ ဗာရာဏသီ ဥဒယဇာတကော၊
သုရုန္ဒန နဂရံနာမ ဇာတာ။ ။

မင်းလှယဉ်နုပျို၌ ရုန္ဒန၊ သုဒဿနနှင့်၊ ဗြဟ္မဝဇ္ဇန၊
ပုပ္ဖဝတီ ခေါ် ညီရမ္မာနဂရဟု၊ တွင် သငါးမည် ထိုရွှေ
ပြည်ကားဟူ၍ ၎င်း။

စူဠသုတသောမ ဇာတကော သုဒဿနံနာမ။

အာဒါသမုခပျို၌ သုရုန္ဒန၊ နာမပညတ်၊ သုဒဿန၊
ဗြဟ္မဝဇ္ဇနာ ပုပ္ဖဝတီ ခေါ် ညီ တတွေ ရမ္မာနဂရ တွင် ထ
ငါးဖြာ၊ ပြည်ဗာရာကို။

သောဏာဒန္တ ဇာတကော ဗြဟ္မဝဇ္ဇနံနာမ၊
ခဏ္ဍဟာလဇာတကော၊ ပုပ္ဖဝတီနာမ။

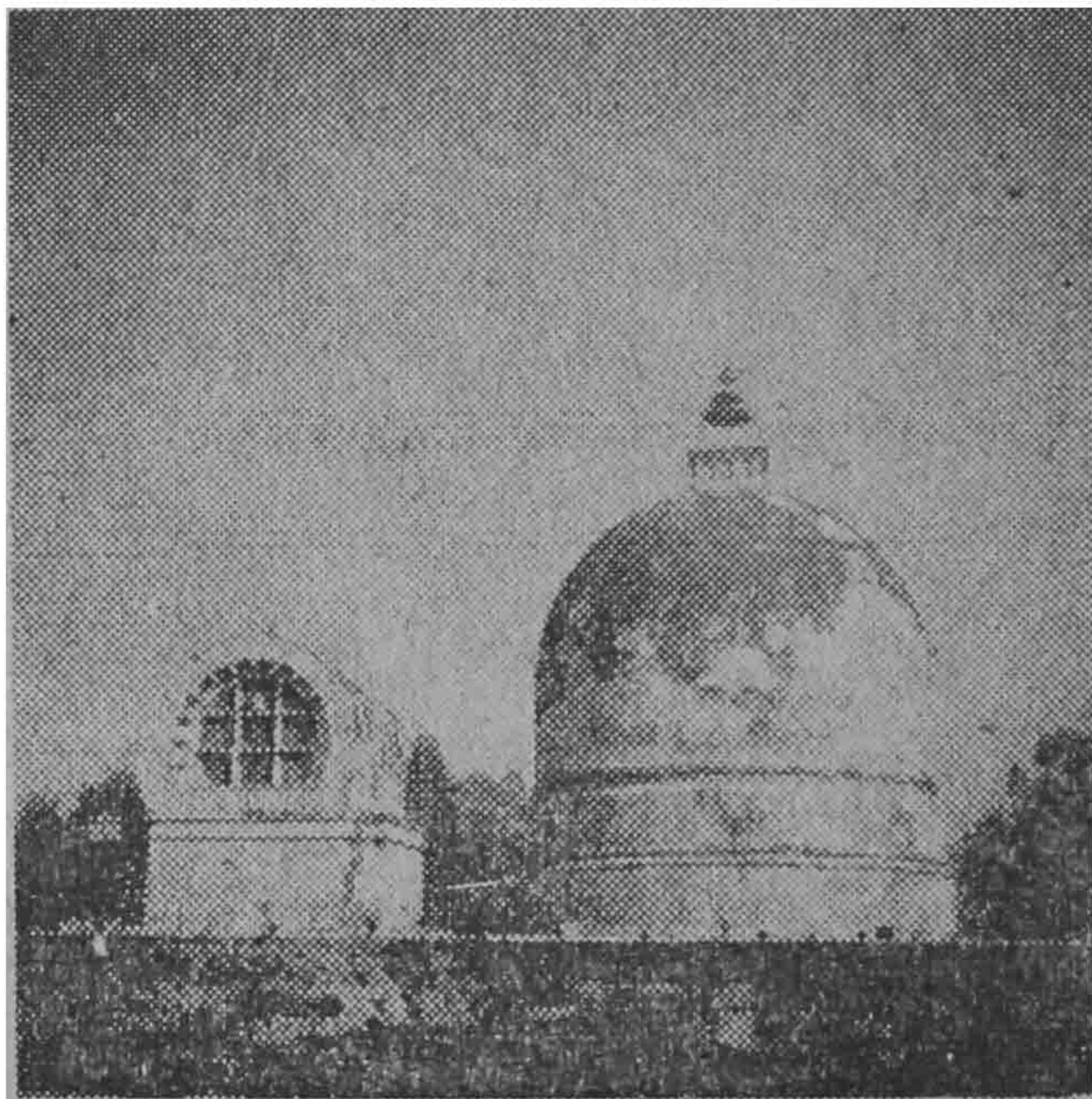
သံဝရပျို၌ သုရုန္ဒန၊ စသည်ငါးပါး၊ ထင်ရှားရှေးခါ၊
ကျော်စောစွာသား၊ ဗာရာဏသီဟူ၍ ၎င်း။ စရိယာပိဋကတ်
အဋ္ဌကထာကို မှီး၍ အသီးသီးစပ်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။

ငါတို့ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဓမ္မစကြာ
တရားဟောရာ မိဂဓါဝုန်တောကား ဗာရာဏသီပြည်အနီး
မှာရှိပေသည်။

ထိုကြောင့်၊ ရှေး သူ ဟောင်း တို့ သည် ဘိုင်း မ သိ
ဗာရာဏ၊ မင်းမသိ ဗြဟ္မဒတ်၊ လူမသိ မောင်အတုဟု
ခေါ်ကြ၏။ မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော် မှာလည်း
ဗာရာဏသီပြည်၌သာ အဖြစ်များသည်ဟုဆိုကြ၏။

ဣမသ္မိံ ယုဇ္ဈယ ဇာတကေရမ္မ နဂရံနာမ၊
အဟောသိ ဝေမဿ ကဒါစိ နာမံ ပရိဝတ္ထတိ၊

စရိယပိဋကတ် အဋ္ဌကထာပါဠိ။

ကုသိနာရုံ ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ရာဌာန
မဟာပရိနိဗ္ဗာန်စေတီ

သုဓမ္မာပူရနှင့် ဟံသာဝတီသို့ ဆံတော်ရောက်ခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဗာရာဏသီပြည် မိဂခါဝုန်တော
နန္ဒိယသုကြာယ် ဆောက်သော ကျောင်း၌ ပထမ ဝါဆို
တော်မူ၏။ ဒုတိယဝါ၊ တတိယဝါ၊ စတုတ္ထ ဝါတို့ကား၊
ဗိဗ္ဗိသာရမင်း ဆောက်အပ်သော ဝေဠုဝန်ကျောင်း
တော်၌ဝါဆို၏။ ပဉ္စမဝါကို ဝေသာလီပြည်မဟာဝုန်တော
ကုဋ္ဌာဂါရသဘလကျောင်း၌ဝါဆို၍၊ ဆဋ္ဌမဝါကိုရာဇဂြိုဟ်
ပြည် မ ကုဋ္ဌပဗ္ဗတဘောင်ခြေ ချင်း ယား တော၌
ဝါဆိုတော်မူ၏။

ယင်း သို့ မြတ်စွာဘုရား သခင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်
ချင်း ယားဘော်၌ ဝါကပ်တော်မူစဉ် ရာမညတိုင်း
တုမ်းဇိုင်း၊ (ချင်းဇိုင်းတူ) မြို့နေ ပိဏ္ဍိက သူဌေးကြီး၏
သား မဟာသဘလ၊ စူဠသဘလ ကုန်သည် ညီနောင်
နှစ်ယောက်တို့အား ဆံတော်နှစ်ဆူကို ပေးသနားတော်
မူ၍၊ ဟံသာပဗ္ဗတဘောင်၏ မနီးမဝေး သုဒဿနဘောင်၌
ဌာပနာလေဟု ဗျာဒိတ်စကားမိန့်ကြားတော်မူ၏။ ထို
အခါ သူဌေးသားကုန်သည် ညီနောင်လည်း ဘုရားသခင်၏
ဗျာဒိတ်တော်ကိုနာခံ၍ တုမ်းဇိုင်းတူမြို့သို့ ရောက်သော
အခါ သုဓမ္မဝတီသို့ပြည်၌ သီဟရာဇာမင်း၊ သိကြားမင်း
ပိဏ္ဍိတသူဌေးတို့ ပူးပေါင်း၍ သုဒဿနဘောင်၌ ဆံတော်
မြတ်နှစ်ဆူကို ဌာပနာ၍ စေတီတဆူတည်ထားလေ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ကုန်သည်ညီနောင်တို့နေသော တုမ်ဇိုင်းတူ
မြို့ကား၊ သထုံပြည် သီဟရာဇာမင်းကြီး၏
အလံ ဦးကင်း ကျရာ နယ်စပ် နိဂုံးရွာကြီး
တည်း။

သုဒဿနတောင်မှာ၊ ယခု ရှေ့မော်မောစေတီတော်
တည်ထားသည့် ကျွန်းမြေဖြစ်သည်။ ဘုရားစေတီမှာရှေး
အထက်ကာလ ကျွန်းပေါ်စက ဘုရားသခင် ဒေသစာရီ
ဖြန့်ချိကြရောက်ရပ်တော်မူသောနေရာဖြစ်၍ မှန်ဘာသာ
(ကျိုက်မူးတား) ဟု ခေါ်တွင်၏။ မြန်မာပြန်သော်-
ကျိုက်-ဘုရား၊ မူး-အစွန်း၊ တား-ရပ်သည်။ ရပ်သည့်
အစွန်းဘုရားဟုဆို၏။ နောက်ကာလ၊ မူးတားက မူတော
မူတောက မော်မော ဖြစ်လာလေသည်။

ဟင်္သာဖိုမတို့ကိုအစွဲပြု၍ ဟံသာဝတီခေါ်တွင်ကုန်၏။
၎င်း ဟံသာဝတီ ခေါ်ခြင်း အကြောင်းကား၊
ဟံသာဝတီတို့တော်ဟံသာ။

ဧတ္ထပဗ္ဗတေ ဤတောင်၌။ ဝါ၊ ကျွန်းဦးပေါ်စ ဤ
ပဗ္ဗတ၌။ ဟံသာ၊ ရှေ့ရောင်အဆင်းရှိကြကုန်သော ဟင်္သာ
တို့သည်။ ဝတန္တိ၊ ဝေဟင်နဘိက လေယာဉ်ပျံ ပမာ
ဆင်း သက် ကျ လာ ကုန် ၏။ ဣတိ၊ ထို့ ကြောင့်။
သောပဗ္ဗတော၊ ထိုကျွန်း တောင်ကုန်းသည်။ ဟံသာ၊
ဟံသာမည်ပေ၏။
အဓိကရုဏသာဓနဝိဂ္ဂိုဟ်။

တနည်း၊ ဟံသာ တသို့ ဝိဇ္ဇန္တိ တိ ဟံသာဝတီ။
တသို့ နဂရေ၊ ထိမြို့၌။ ဟံသာ၊ ဟသာတို့သည်။ ရိဇ္ဇန္တိ။
ရိကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တံနဂရံထိမြို့သည်
ဟံသာဝတီ၊ ဟံသာဝတီမည်၏။

အ သတ္တိ တ န္ဒိ တ် ဝိ ဂြို ဟ် ၊

ကလျာဏိကျောက်စာ၌ ဟံသာဝတီဟု ရသေ့နှင့်ရှိ၍
ကစွာယနာဏ္ဍနာနိဂုံး၌ဟံသာဝတီဟု အာဒိသနှင့်လာ၏။
ကြိုက်ရာယူကြလေ။

ဟံသာဝတီပြည်ကို မြတ်စွာဘုရားဗျာဒိတ်တော်
ပေးတော်မူခြင်း

အ စိ ဇ္ဇန္တ ယု ဂုဏ် ထူး ကျေး ဇူး အ ပေါင်း နှင့်
ပြည့်စုံတော် မူသော မြတ်စွာ ဘုရားသည် ညီတော်
အနန္ဒနှင့် ကျန်းပင် တောင်မှ တံဘားဦး အရပ်သို့
ရောက်လာတော်မူ၏။ ထိုအခါ ကျီးငှက်တကောင်သည်
ကြက်ကိုချီ၍ ပူဇော်လာသတည်း။ တပါးသော ကျီးဘို့
သည်လည်း ကြက် ဥကို ချီလာ ပြီးလျှင် ပိုင်းကာ
လုယက်ကြ ကုန်၏။ ဟသာ သုံးကောင် သည်လည်း
ရေကိုခပ်၍ မြတ်စွာဘုရားအား ပူဇော်ကြ ကုန်၏။
ဤသို့သော အကြောင်းများကိုမြတ်စွာဘုရားမြင်တော်

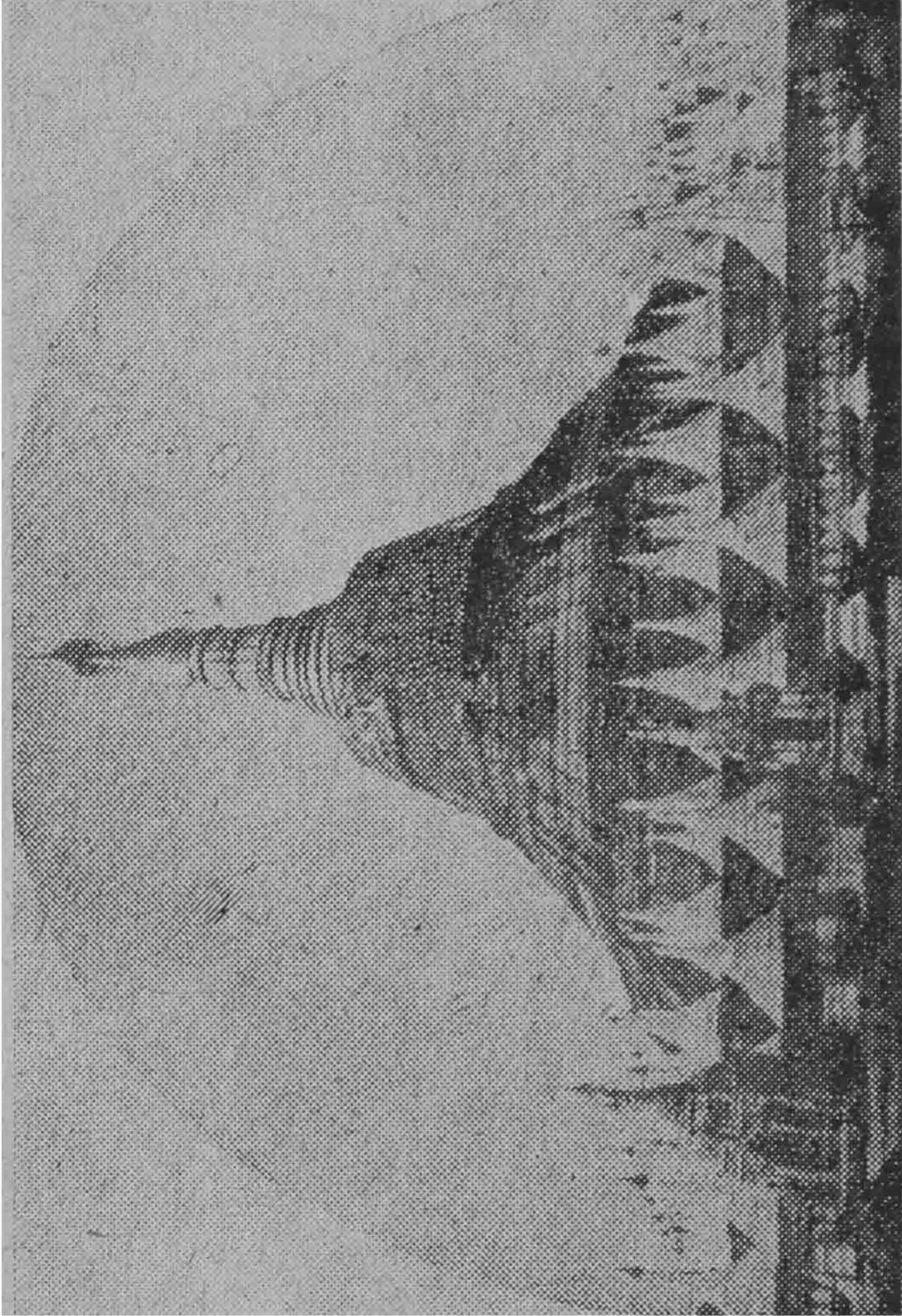
မူ၍ ပြုံးတော်မူလျှင် ညီတော် အာနန္ဒာက အရှင်ဘုရား
 ယခု ပြုံးတော်မူခြင်းကား၊ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်းဟု
 လျှောက်သားသော အခါ ချစ် သား အာနန္ဒာ၊ နောင်
 သောအခါ ဤ အရပ် တွင် ရာဇဋ္ဌာနီ မင်းနေပြည်ကြီး
 ဖြစ်လတံ့ ။ ထိုအခါ မုဒိမ်းခိုးသူ ထူးပြာများပြားလတံ့ ။
 ဟင်္သာသုံးကောင် ပူဇော်လာသော အားဖြင့် ၎င်းပြည်၌
 မြန် မာ သုံး ဆက် မင်း ပြု လ တံ့ ။ ၎င်း မင်း သုံး ဆက်
 နောက်တွင် ပြု သား ပြု မြေး တို့ မင်း ဖြစ် လ တံ့ ။ ဟု
 ဗျာဒိတ်စကားမြက်ကြားဖေ ။ ညွှန်းတော်မူခဲ့သတည်း ။

ထိုဟံသာဝတီပြည်၌ ဦးစွာပထမ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို
 စိုးစံသော မင်းသည်ကား၊ သမလက္ခမာမင်း ဖြစ်လေ
 သည် ။ မှန် ရာဇဝင် စေတီတော်သမိုင်းပေါင်းချုပ်၌ကား
 ၅၆-ခု မင်းဖြစ်သည် ။ အချို့ ရာဇဝင်တို့ကား ပုပ္ဖိုး
 စောရဟန်မင်း၊ မြို့ကြင်းသက္ကရာဇ် ၁၈၇ ခု သာသနာ
 သက္ကရာဇ် ၁၃၆၉ ခုတွင်မှ ဟံသာဝတီပြည် ပဲခူးမြို့တွင်
 သမလမင်း နန်းစိုက်စပြု၏ဟုဆိုသည် ။

ထိုမင်းမှစ၍ ညီတော် ဝိမလ မင်း၊ အသားမင်း၊
 အရိန္ဒာမင်း၊ မဟိံသ မင်း၊ သံဃထေရ် ကြီး များ၊
 မိဂန္ဒရာဇာမင်း၊ ပထမမိဂါဒိပွမင်း၊ ဂိဇ္ဇဒိယရာဇာမင်း၊
 ကရဝိကမင်း၊ ပဉ္စာလမင်း၊ အတ္ထသာရမင်း၊ အနုရာမ
 မင်း၊ ဒုတိယမိဂါဒိပွမင်း၊ အဂ္ဂသမန္တမင်း၊ ဥပ္ပလမင်း၊

ပုဏ္ဏရီကမင်း၊ တိဿမင်းတိုင်အောင် ၁၇-ဆက်စိုးစံကြ၏။
 ၎င်းတိဿမင်းတိုင်မှ ပဲခူး ဟံသာဝတီ မင်း နေ ပြည် ၌
 နှစ်ပေါင်း ၃၁၂-နှစ်ခန့် နိဂုံးရှာကြီးဖြစ်၍ နေလေသည်။
 ထိုသို့ မင်းနေပြတ်သော အချိန် ကာလတွင် ပုဂံပြည်၌
 အနော်ရထာ၊ စောလူး၊ ကျန် စစ်သား၊ အလောင်း
 စည်သူ၊ မင်းရှင်စော၊ ကုသားကျ၊ နရသိခံ၊ နရပတိ
 စည်သူ၊ ဇေယျသိခံ၊ ကျစွာ၊ ဥဇနာ၊ တရုပ်ပြေး၊
 ကျော်စွာ၊ စသည်ဖြင့် မင်းတဆယ့် သုံးဆက်မြောက်
 နှစ်ပေါင်း ၂၃၀-ခန့်တိုင် ဟံသာဝတီပဲခူးနိုင်ငံဘော်သည်
 ပုဂံပြည် မြန်မာမင်းတို့၏ လက်နက်နိုင်ငံ အဖြစ်ဖြင့်
 တည်ရှိခဲ့လေသည်။

အနော်ရထာ မင်းစောလက်ထက် ဥဿာ ဖဲခူး သို့
 ဂျန်းစစ်သည်ခေါ် ယိုးဒယားတို့ချီလာသဖြင့် ကျန်စစ်သား
 ငထွေ ရှူး၊ ငလုံးလက် ဖယ်၊ ညောင်ဦးဘီး၊ စသော
 သူရဲကောင်း လေးယောက်တို့ကို စေလွှတ်၍ ယိုးဒယား
 စစ်သည်များကို အလယ်ကထွင်း၍ တိုက်ရာ အောက်ပြရ
 အောက်ပြရ အောက်ပြဘုံ၊ အောက်ပြပိုက်စစ်သူကြီး
 လေးယောက်တို့ကို ဖမ်းမိ ပြီး ဥဿာ ဖဲခူး မင်းအား
 ဆက်သဖြင့် ဥဿာမင်းသည် အလွန်အားရသည် ဖြစ်၍၊
 မင်းအဆက်ဆက်တို့ ရှေ့ကြိုတ်တွင် ထည့်၍ ကိုးကွယ်ခဲ့
 သော ဓာတ်တော်နှင့် အလွန်ချစ်လှစွာသော သွီးတော်

ရှေးခေတ် ရှေ့မော်ဂေဝေတီ

မဏိစန္ဒာကို ဆက်သလိုက်ကြောင်း ပါရှိသည် တချက်။
စောလူးမင်းလက်ထက် ငရမန်ကာဏ်းအား ဥဿာပဲခူး
ကို မြို့စားခန့်ကြောင်း လာသည်တချက်။ ဤအချက်
များကို သောက်လျှင် ပဲခူး ဟံသာဝတီသည် မြန်မာတို့၏
လက်အောက်ခံဖြစ်၍ အင်အားနည်းသော ထီးရံ-နန်းရံ
ပဒေသရာဇ်နိုင်ငံဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အနော်ရထာ အမည်ကို အသရချေ၍
နော်ရထာ ဟုလည်းခေါ်ကြ၏။ စူဠဝင်ကျမ်း၊
ကလျာဏီ ကျောက်စာပါဠိ ဧ အက္ခရ ကောသ
ဋီကာများတွင် အနုရုဒ္ဓေါနာမရာဇာ၊ အနုရုဒ္ဓ
ဒေဝရာဇာ။ အရိမဒ္ဓနပုရေ အနုရုဒ္ဓမဟာ
ဓမ္မရာဇေနဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ အသီးသီးလာ၏။
ပဲခူးဟု ခေါ်ခြင်းမှာလည်း ဟင်္သာ ကျသော
နေရာ၌ အိန္ဒိယပြည်ကုလားဘုရင်ဒိလိ မင်းသည်
လူပေါင်းများစွာနှင့် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၁ ခုနှစ်
သဘော နှင့် လာ၍ ကျောက်တိုင် စိုက်ခဲ့၏။
ကုလားစစ်သား ၄၀ တို့နှင့် အမြဲမပြတ် စောင့်နေ
လေရာ နှစ်ပေါင်း ၉၀ ကျော်ကြားသောဟူ၏။
ပထမ ကုလားတို့က ကြေးလင်ပန်း ၉-ချပ်
မြှုပ်စေ၏။ ၎င်းနောက် မြန်မာတို့သည်လည်း
လင်ပန်းအောက်က ပဲနောက် ၉-တင်းမြှုပ်၏။

နောက် မှန်တို့က ပဲနောက်အောက် သံကောက်
 ၉ စင်းမြှုပ်ထား၏။ ထိုသုံးဦးတို့သည်ကျန်းမြေကို
 သူရသင့် ငါရသင့် ငြင်းခုံ၍ နေကြသောအခါ၊
 သိကြားမင်းသည် အဘိုးအိုယောင် သဏ္ဍာန်
 အသွင်ဖြင့် လက်ဦးစွာ မြှုပ်ထားသူသာ ရစေ၊
 ကျန်နှစ်ဦးတို့ အခွင့်အားလျော်စွာ ရစေဟု
 ဆုံးဖြတ်လေ၏။

ထိုအခါ မှန်တို့က ဥပါယ်တမည်းဖြင့်သံကောက်
 အောက်က ထားသောကြောင့် ဦးစွာပထမ
 ရလေ၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိသဒ္ဒါ၊ ဥပါယ်၊ ဥပါယ်
 အမည်ဖြင့် ကျန်းမြေကိုရသောကြောင့် ဥပါယ်ခိုး
 တွင်သည် ဥပါယ်ခိုး၊ ပါယ်ခိုး၊ ပဲခိုး၊ ပဲခူး၊ ပဲကူး
 ဟူ၍ အမည် အမျိုးမျိုး ပြောင်းရွှေ့လာ၏။
 တနည်း - မြန်မာတို့၏ ပဲနောက်အောက်က
 သံကောက်ကိုးစင်း မြှုပ်ထားသည်ဖြစ်၍
 ပဲနောက်ကိုဥပါယ်တမည်းဖြင့် ခိုးသည်မည်သော
 ကြောင့် ပဲခိုးတွင်၏ ပဲခိုးမှ ပကိုး၊ ပကိုး ဟူ၍
 လည်း ခေါ်ကြပြန်သေး၏။ အချို့ဆရာတို့က
 မှုဂ္ဂစောရနဂရမှီ ဟုပါဠိစီကြသည်။

တနည်းမှာ ဟံသာဝတီပြည်၌ သမလမင်းသည်
 သာသနာ သက္ကရာဇ် ၅၆ ခုနှစ် မင်းဖြစ်သော

အခါ။ ၂ နှစ် မြောက်တွင် မယ် သို့ကွပ် ခေါ် ရှေ့ဖရုံမယ်ကို မိဖုယားမြှောက်လေ၏။ သမလ မင်းလည်း မကြာမှီ နတ်ရွာစံလေရာ ညီတော် ဝိမလမင်းက မရိုးတော် မယ်သို့ကွပ်ကို မိဖုယား မြှောက်ပြန်သဖြင့် နောင်တော်၏ သား တော် ကလေးကို ပဲခူးနယ်နှင့် သထုံနယ်၏ အကြား ကွမ်အပ်သားရွာ မုဆိုးမမိနန်းကလိုင်၏ ကျွဲခြံဝ၌ ညအခါစွန့်ပစ် ထားခဲ့၏။ မိနန်းကလိုင်လည်း သားရင်းကဲ့သို့ မွေး၍ ထားခဲ့လေသည်။

အသက် ၁၈-နှစ် ရှိသောအခါ ဟံသာဝတီကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူရန် ဘင်္ဂေါ ၁၂ မြို့က ကုလားကြီး လန်ဘားကို ဗိုလ်ပြု၍ သဘော ၇ စင်းနှင့်လာရာ မည်သမျှ မတိုက်ခိုက် နိုင်ဘဲ ရှိသောကြောင့် ဝိမလ မင်းလည်း အရပ် အမြင့် ၇-တောင် ရှိသော ကုလား လန်ဘားနှင့် စီးချင်း တိုက်နိုင်မည်သကဲ့ရဲ့ဖွဲ့တော်မူရာ တူတော် အသားမင်းသားကိုတွေ့သဖြင့် ဆင့်ခေါ်တော် မူပြီးလျှင် ကုလားတို့ရန်ကို နှိမ်နင်းစေလေ၏။ ထိုခါ ကုလား လန်ဘား သည် သံချပ် အင်္ကျီ ဝတ် ၍ ငှက် ပြော ရွက်ခန့် ရှိသော ဓါး ကြီး ကို ကိုင် လျက် တယောက်တည်း လာလေသော်၊ ကျိုက် ကသာ ရွာ၌ ကြီးရသော အသားမင်းသားသည်လည်း သံချပ်အင်္ကျီ

ဝတ်၍ငှက်ပြောရွက်ခန့်ရှိသော ဓါးကြီးနှစ်စင်းကိုင်လျက် ရင်ဆိုင်တိုက်ကြမည့်ဆဲဆဲတွင် မင်းသားကဥပါယ်တမြည် ဖြင့်၊ တယောက်ချင်းတိုက်မည် ဟုပြောရာ လန်ဘားလည်း သဘောတူလေ၏။ ထိုအခိုက်အသားမင်းသားက တယောက်ချင်း တိုက်မည်ဆိုလျက်၊ အဘယ်ကြောင့် နောက်လိုက် နောက်ပါခေါ်လံာ သနည်းဟု ပြောဆိုလိုက်ရာ ထိုအခါ ကုလားလန်ဘားလည်း အဟုတ်မှတ်၍၊ ငါ့မှာ နောက်လိုက် အဖော် မပါ တယောက် ထည်း ပါတကား ဟု ဆို၍ နောက် သို့ လှည့် ကြည့် ခဉ်၊ မင်းသား သည် လန်ဘား၏ လည်မျိုကို ဓါးနှင့် ပိုင်းလိုက်သဖြင့် ကုလား ကြီးသည် (နေရော်) ဟုအော်၍ သေဆုံးလေ၏။ ၎င်းနေရာကို ယခုတိုင် (နံယော) ရွာ ဟု ခေါ်ဆိုကြ လေသည်။ ထိုကြောင့် ကုလား စစ်သားတို့လည်း တပ်ပျက်၍ ပြေးကြစဉ်ဥပါယ်ကိုး၊ ဥပါယ်ကိုးဆိုကြ သောကြောင့် ထိုအရပ်ကို ဥပါယ်ကိုးမြို့ဟု ခေါ်ရာမှ ကာလကြာ၍ ပါယ်ကိုးမှ ပဲကိုး၊ ပကိုး၊ ပဂိုးဟု အမျိုးမျိုး ခေါ်ကြ လေသည်။

ထိုပဲခူး ဟံသာဝတီပြည်ကြီးသည် သမလမင်းအစ တိဿမင်းအဆုံး တဆယ့် ခုနှစ်ဆက် မင်း နေ ပြည် ဖြစ်ခဲ့ပြီးမှမင်းဆက်ပြတ်ပြီးလျှင်သက္ကရာဇ် ၇၃၁ ခုနှစ်တွင်

မုတ္တမစား ဆင်ဖြူရှင်ဗညားဦးသည် ဟံသာဝတီ ပဲခူး မြို့ကိုသုတ်သင်ပြီး ထီးသစ် နန်းသစ် မြို့သစ်စိုက်တည်၍ စံနေခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့် ပလိပ်စာ ချောင်းရွှေ့နားတော်သွင်း၌... မင်းမူရှေးက၊ တည်ထောင်စသား၊ သမလ ကမ္ဘာ၊ သည်နောက်မှာတုံ၊ ဝံသာဆင့်ပွား၊ သားသားမြေးမြစ်၊ ဆယ်ခုနှစ်တွင်၊ နှောင်းဖြစ်တိဿ၊ မြတ်သည်ကကို၊ ခုနှစ်ရာ့ သုံးဆယ်၊ တခု ကယ်တွင်၊ ငွေနှယ်ဖြူစ၊ ပြောင် မှန် စ နှင့်၊ မုတ္တမ စိုးမိုး၊ ဗညား ဦးလျှင်၊ ပဲခူးထောင်ပြန်-ဟု စသည်ဖြင့် ဟံသာဝတီ ဒုတိယ အကြိမ်ရိုက် စာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၃ တွင် လာ ရှိ လေသည်။ ဦးကူးရာဇဝင်၌ မူကား၊ ပဲခူး တည်ပြန် ဆယ်တစ်တန်တွင်....ဟု တွေ့ရပေ၏။

ဗညားဦးမင်းနန်းစံ တဆယ့်လေးနှစ် သက္ကရာဇ် ၇၉၅ ခုနှစ်တွင် နတ်ရွာစံ၍ ဟံသာဝတီ ဗညားဦးနှင့် အင်းဝ ဘုရင် မင်းကြီးစွာ စော်ကဲတို့ မဟာမိတ် ဖြစ်ကြ၏။ ဗညားဦးမရှိသည့်နောက် သားတော် ငယ်မည် အပသုံ၊ အိမ်ရှေ့မင်းသားအမည်ဗညားနွဲ့သည် ရှေ့ထီး ရွှေနန်းကို ဆက်ခံပြီးလျှင် ရာဇဓိရာဇ်ဘွဲ့ အမည်နှင့် မင်းလုပ်တော် မူလေ၏။ ထိုမင်းကား ဘုန်းလက်ရိုး အာဏာ ပညာ နှင့်လည်းပြည့်စုံ၍ သူရဲကောင်း အမှုထမ်းတို့ ကိုလည်း

စွမ်း ရည် အလျောက် ချီးမြှောက် မွေး မြူ တော်
မူလေ၏။

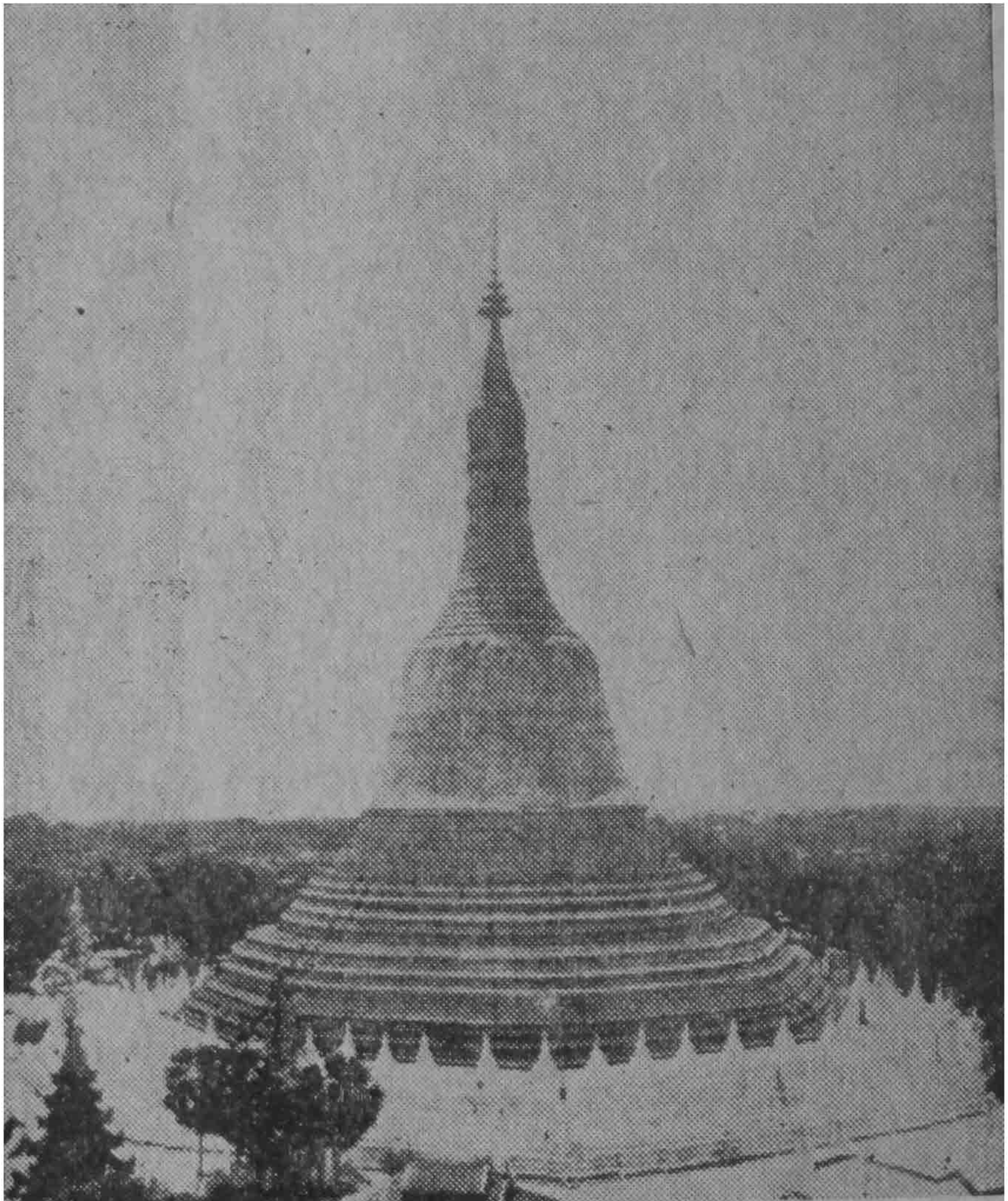
ရာဇဓိရာဇ်သည် ဒဏ္ဍဥပါယ်၊ ဘေဒဥပါနယ်၊
သာမဥပါယ်၊ မနဥပါယ်စသော ဥပါယ်လေး မျိုး တို့
၌လည်း လိမ္မာတော်မူသည်။ ဆင်စီး၊ မြင်းစီး၊ စစ်တက်၊
စစ်ဆင်၊ ဓါးခုတ်၊ လှံထိုး၊ အမျိုးမျိုးသော သေနင်္ဂ
ဗျူ ဟာ တို့ ကိုလည်း တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်
လိမ္မာတော်မူသည်။ အင်းဝ ပထမမင်းခေါင်နှင့်လည်း
အနှစ် ၃၀-ကျော်မျှ ကြာမြင့်စွာ စစ်တိုက်ခဲ့ကြပြီးလျှင်
စစ်ပြေငြိမ်းသော် မင်းခေါင်၏နှမ မင်းလှမြတ်ကို
သုပဘာဒေဝီအမည်နှင့် မိဖုရားမြှောက်ခဲ့လေသည်။

ထိုမင်းကား အနှစ် ၄၀-နန်းစံ၍၊ ၇၇၅-ခုနှစ်တွင်
ကွယ်လွန်တော်မူသည်။

ရာဇဓိရာဇ်နတ်ရွာစံသောအခါ သားတော်ဗညားဓမ္မ
ရာဇာသည် ခမည်းတော်၏ရိုက်ရာ ဟံသာဝတီရွှေထီး
ရွှေနန်းကို သာသနာ ၁၉၆၇ခု။ ကောဇာသက္ကရာဇ်
၇၇၅-ခုနှစ်တွင် တက်တော်မူ၏။ ရတနာပူရ အင်းဝ
နေပြည်တော်၌လည်း သီဟသူ မင်းသည် ၇၇၈-ခုနှစ်တွင်
နန်းတက်၍ ထိုမင်းနှစ်ပါးတို့ ထီးပိုင် နန်းပိုင်ပေတည်း။
ဟံသာဝတီ ဗညားဓမ္မရာဇာမင်းကား မင်းကျင့် တရား
ဆယ်ပါး။ နာယကဂုဏ် ခြောက်ပါး။ သင်္ဂဟ တရား

လေးပါး။ အပရိဟာနိယတရား ခုနှစ်ပါး တို့နှင့် မညီ
မညွတ်၊ ဘုရားတရား၊ သံဃာ၊ ရတနာသုံးပါးတို့ကိုလည်း
မရိုမသေ အရေးမပြု၊ တိုင်းသူ ပြည်သားတို့အပေါ်တွင်
လည်း ရင်ဝယ်သားကဲ့သို့ သနားတတ်ခြင်းမရှိ၊ လူဆိုး၊
လူသမ်းတို့နှင့် ပေါင်းသင်းကာ၊ မကြာခဏတောကစား
ထွက်ခြင်း၊ အတီးအမှုတ်၊ အက အခု၊ ပွဲလမ်းသဘင်
အပျော်အရွှင်များနှင့် သေ ရည် သေ ရက် တို့ ကိုသာ
သောက် စား မူး ယစ် လျက် တိုင်း ရေး ပြည် ရေး ကို
မေ့လျော့ခါ နေသောကြောင့် သံလျင်မြို့စား ညီတော်
ဗညားရံကလည်း ခြားနားလေ၏။ တရုတ်စား ဗညား
ရံခိုက်လည်း ပုံကန်သောင်းကျန်း၍ ရာဇသင်္ကြံဦးစီးသော
မြန်မာတို့ စစ် တပ် ကြီး လည်း ပုသိမ်၊ မြောင်းမြ၊
ခဲတောင်၊ ဒလမြို့ စသည်တို့ကို ချီ တက် တိုက် ဖျက်
လာလေသည်။

ထိုအခါ ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည် တော်ကြီး သည်၊
တုန်လှုပ် ချောက် ချားကာ ဘေး ဥပါဒ် အန္တရာယ်
အမျိုးမျိုး စွဲရောက် လာသည့် အ လျောက်။ ဝိလုပ္ပန
ဝိပုလ္လာသတို့လည်း မှားယွင်း ဖောက်ပြန် အကျင့်တန်
အကျင့်ပျက်ခြင်း၊ တဦးနှင့် တဦးနှိပ်စက် ညှင်းပန်းကာ
နိုင် ထက် က လူ ပြု မှု ခြင်း၊ လူ ယက် ဖျက် ဆီး ခြင်း၊
ထကြွ သောင်းကျန်း ခြင်း၊ မုဒိန်းဒဏ္ဍ စသော အဓမ္မ

ယခု ရွှေမော်ဇောစေတီ

ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အခွင်သာသဖြင့် သူတပါး၏ သားပျို
 သွီးပျိုတို့အား အနှိုင်အထက် ပြုကျင့်ခြင်း စသည်ဖြင့်
 နှိုင်ငံတော်အလုံး ကြိမ်မီးအုံး သကဲ့သို့ တနေ့ တခြား
 ရေနည်းငါးပမာ အင်အား ဆုတ်ယုတ်၍ လာသဖြင့်
 တိုင်းသူ ပြည်သားတို့သည် ထိုမင်းကို ရှေ့နန်း စည်းစိမ်မှ
 မကြာမှီ ရှေ့ လျှော့ ပျက်စီး၍ အသက် ကုန် မည့်
 အကြောင်းကို တပြည်းလုံး အုတ်အုတ် ကျက်ကျက်
 မင်းနားကြားမျှ ပြောဆိုကြလေကုန်၏။

ဗညား ဓမ္မ ရာဇာ လည်း ပြည်သူ ပြည် သား တို့
 ပြောဆိုသော အသံကို ကြား လျှင် စိတ်လက် မသန့်၊
 စက်တော်မခေါ် ပွဲတော်မတည်၊ စိုးရိမ်သောမျက်နှာဖြင့်
 မသက် မသာ နေတော်မူစဉ်၊ မင်း၏ ဆရာ ဖြစ်သော
 ပန်းရံ၊ တောင်ငူ၊ အရှင်သူမြတ်သည် မင်းကြီးထံသို့
 ကြွလာပြီးလျှင်၊ အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးမ ဩဝါဒ
 ပေးတော်မူလေ၏။

တကာတော်မင်းကြီး မင်းတို့မည်ကား။

ဓမ္မေန သမေန သတ္တေ ရဇ္ဇေတိတိရာဇာ။

တနည်း- ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံကာရေသိ။

ဓမ္မေန၊ တရားနှင့်။ သမေန၊ ညီသဖြင့်။ ရဇ္ဇံ၊
 မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေသိ၊ ပြုတော်မူ၏။ ဟူသည်နှင့်
 အညီ မင်းတို့မှာ မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး၊ နာယကဂုဏ်

ခြောက်ပါး၊ သင်္ဂဟတရားလေးပါး၊ ဗြဟ္မစိုရ် တရား
လေးပါး၊ အပရိယာနိယတရားခုနစ်ပါး၊ သူတော်ကောင်း
ဥစ္စာ ခုနစ်ပါး၊ သူတော်ကောင်း တရား ခုနစ်ပါးဟူ၍
အသီးသီးရှိကြကုန်၏။

မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး = (၁) ဒါန၊ အလှူပေးခြင်း
(၂) သီလ၊ သီလဆောက်တည်ခြင်း။ (၃) ပရိစ္ဆာဂ။
ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။ (၄) အဇ္ဇဝံ၊ ဖြောင့်မတ်ခြင်း။
(၅) မဒ္ဒဝံ၊ နူးညံ့ပြေပြစ်ခြင်း။ (၆) တပံ၊ ဥပုသ်
သီတင်းကျင့်သုံးခြင်း။ (၇) အကောဓံ၊ အမျက်နည်းခြင်း။
(၈) အဝိဟိံသံ၊ မညှင်းဆဲခြင်း။ (၉) ခန္တိ၊
သည်းခံခြင်း။ (၁၀) အဝိရောဓနံ၊ မဆန့်ကျင်ခြင်း။
ဤကား မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါးတည်း။

နာယကဂုဏ်ခြောက်ပါးမှာ.... (၁) ထကြွ လှလှ
ဝိရိယရှိခြင်း။ (၂) နိုးကြားတတ်ခြင်း။ (၃) သတ္တဝါ
အများကို သနားတတ်ခြင်း။ (၄) သည်းခံနိုင်ခြင်း။
(၅) မြော်မြင် စဉ်းစား တတ်ခြင်း။ (၆) ဝေဘန်
ပေးကမ်းတတ်ခြင်းတည်း။

သင်္ဂဟတရားလေးပါးကား.... (၁) ဒါန၊ ပေးကမ်း
လှူဒါန်းခြင်း။ (၂) ပိယဝါစာ။ ချစ် ဘွယ် သော
စကားကိုဆိုခြင်း။ (၃) အတ္ထစရိယာ၊ မိမိအကျိုး

သုတပါးအကျိုးကိုသိ၍ကျင့်ခြင်း။ (၄) သဟနတ္ထတာ
မိမိနှင့် ကိုယ်ချင်းစာတရားရှိခြင်း ပေတည်း။

ဗြဟ္မစိုရ်တရား လေးပါးကား.... (၁) မေတ္တာ၊
အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကိုချစ်ခင်ခြင်း။ (၂) ကရုဏာ
ဒုက္ခိတသတ္တဝါတို့ကိုသနားခြင်း။ (၃) မုဒိတာ၊ သုခိတ
သတ္တဝါတို့ကိုမြင်လျှင်ဝမ်းမြောက်ခြင်း။ (၄) ဥပေက္ခာ
အားလုံးသော သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ မမု်း မချစ်သော
စိတ်ထားခြင်း။

သုတော်ကောင်းဥစ္စာခုနစ်ပါးကား.... (၁) သဒ္ဓါ၊
ရတနာသုံးပါးတို့ကိုကြည်ညိုခြင်း။ (၂) သီလ၊ ငါးပါး
သီလ စသည်စောင့်သုံးခြင်း။ (၃) သုတ၊ တရားတော်
မြတ်ကို သင်ကြားနာယူခြင်း။ (၄) စာဂါ၊ စွန့်ကြဲ
ပေးကမ်းခြင်း။ (၅) ပညာ၊ တရားတော် မြတ်ကို
ထိုးထွင်း၍သိခြင်း။ (၆) ဟိရိ၊ မကောင်းမှုပြုခြင်းကို
ရှက်ခြင်း။ (၇) ဩတ္တပ္ပ၊ မကောင်း မှု ပြု ခြင်း ကို
ထိတ်လန့်ခြင်း။

တနည်း သုတော်ကောင်း တရား ခုနစ်ပါးကား
(၁) သဒ္ဓါ၊ ရတနာသုံးပါးကိုကြည်ညိုခြင်း။ (၂) သတိ၊
ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမေ့ မလျော့ခြင်း။ (၃) ဟိရိ၊
မကောင်းမှု ပြုခြင်းကို ရှက်ခြင်း။ (၄) ဩတ္တပ္ပ၊
မကောင်းမှု ပြု ခြင်းကို လန့်ခြင်း။ (၅) ဗဟုသစ္စ၊

အကြားအမြင်များခြင်း။ (၆) ဝိရိယ။ ကုသိုလ်အရာ၌ လှလှပြုခြင်း။ (၇) ပညာ၊ အနိစ္စအစရှိသော ဝိပဿနာ တရားကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း စသည်တို့ပေတည်း။

အပရိဟာနိယတရား ခုနှစ်ပါးကား

- (၁) အ ကြိမ် များ စွာ မ ပြတ် စည်း ဝေး ခြင်း။
- (၂) အညီ အညွတ် ထကြွခြင်း ပြုအပ်သော ကိစ္စကို အညီအညွတ်ပြုခြင်း။ (၃) ရှေးမင်းတို့မပညတ်သည်ကို မပညတ်၊ ပညတ်ပြီးသည်ကို မဖျက်ဆီးဘဲ ပညတ်တိုင်း ကျင့်ခြင်း။ (၄) ကြီးသူတို့ကို အရို အသေ ပြု၍ ကြီးသူတို့စကားကိုနာခံခြင်း။ (၅) အမျိုးသွီးငယ်တို့ကို အနိုင်ထက် မသိမ်းယူခြင်း။ (၆) ပြည်တွင်း ပြည်ပ စောင့်သောနတ်တို့အား ဗလိနတ်စာပေးမြဲတိုင်းပေးခြင်း
- (၇) ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့ကို တရားနှင့်အညီစောင့်ရှောက် လုံခြုံစေခြင်း။

ထိုသို့ မင်းတို့ကျင့်အပ် ကျင့်ထိုက်သောတရားတို့ကို မလိုက်နာဘဲ အပါယ်လားကြောင်း အကုသလ ဓမ္မနှင့် သာမေ့ လျော် ပျော်ပါးလိုက်စားနေလျှင် ယခုပစ္စုပ္ပန် မှာလည်း တိုင်းသူ ပြည်သား တို့က အ ကြည် ညီ နည်းပါးခြင်း၊ တမလွန် ဘဝတို့ မှာသည်း အပါယ်သို့ လားရခြင်းဖြစ်ပေမည်။ ရှေးရှေးဘဝတို့က ဖြည့်ကျင့်

ဆည်းပူးသော ပါရမီကြောင့် ဤ ရာမည တိုင်း ကို အစိုးရသောမင်း၏ စည်းစိမ်တော်ကိုရပေသည်။

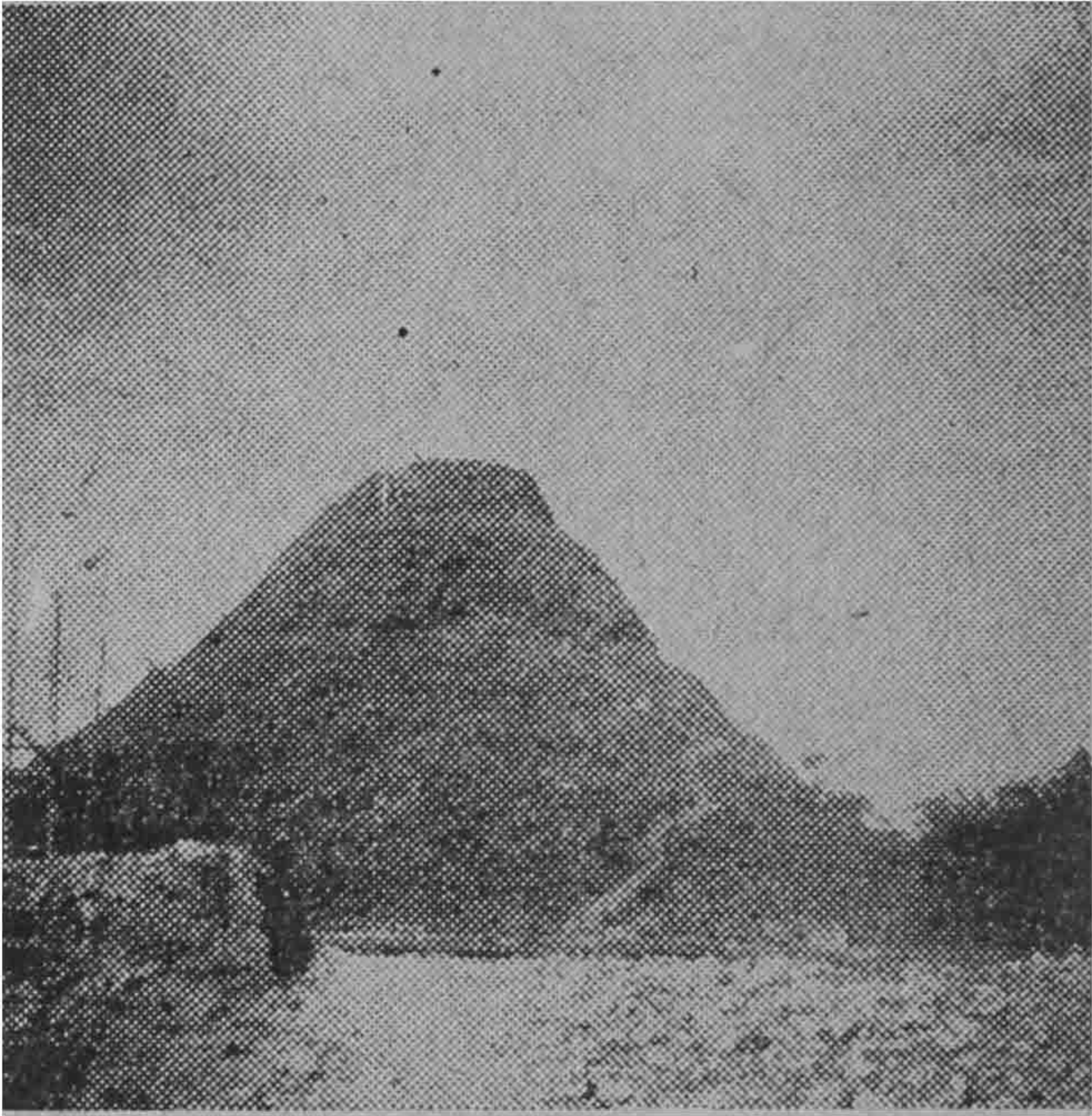
သင်မင်းကြီးကား အမြတ်ကိုမရှာ အရင်း ကိုသာ ခံစားလျက်ရှိခဲ့သည်။ ဒကာမင်းကြီး မရသေးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာ ဂုဏ်သိမ် ကြက်သရေတို့ကို ရအောင် ရှာခြင်းသည် လွယ်ကူ၏။ ရရှိပြီးသောစည်းစိမ်ချမ်းသာ ဂုဏ်သိမ် ကြက်သရေတို့ကို မိမိ လက်၌ မပျောက် မပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းခြင်းသာ အလွန်တရာ ခဲယဉ်း လှစွာ၏။

ပုဂံပြည်၌ အန္တနုသုရိယ အမတ်ကြီး ရေးသားသည့် လက်၌၊

ရွှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြွင်းလည်းခံ၊ မတ်ပေါင်းရံလျက်၊ ပျော်စံရိပ်ငြိမ်း၊ စည်းစိမ်မကွာ၊ မင်းချမ်းသာကား၊ သမုဒ္ဒရာ။ ရေမျက်နှာထက်၊ ခဏတက်သည့်၊ ရေပွက်ပမာ၊ တသက်လျာတည့်။

ဟု...လာသဖြင့် ဒကာတော်မင်းကြီးသည် ဟံသာဝတီ ရွှေထီး ရွှေနန်းကို သိမ်းမြန်းအုပ်ချုပ် မင်းလုပ်သော် လည်း၊ သမုဒ္ဒရာ ရေပွက်ပမာကဲ့သို့ရှိချေသည်ဟု ပန်းရံ တောင်ငူ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက အမျိုးမျိုး သော ဩဝါဒတို့ဖြင့် ဆုံးမပြီး၍ ကြံသွားတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ ဗညား ဓမ္မရာဇာ မင်းလည်း ထိတ်လန့်
 ကြောက်ရွံ့လျက် သံဝေဂတရားပေါ်ပေါက်ခါ ထိုနေ့က
 စပြီး အပါယ်လားကြောင်းဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒုစရိုက်
 အကျင့်တို့ကို စွန့်ပယ်ပြီးမှ....

အကျွတ် ဘုရားစေတီ

ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ ဟူ သည်နှင့် အညီ
 ပြည်သူ ပြည်သားတို့ကိုမိမိရင်ဝယ်သားရင်းကဲ့သို့ကြည့်ရှု
 ထိန်းသိမ်းတော်မူ၏။ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော
 ချမ်းသာကိုရစေရန်....

ပုညကြိယာစသော ဒုစရိုက် တရားတို့ကို နေ့ညဉ့် မပြတ် အားထုတ်တော်မူ၏။ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ သာသနာတော်ကိုလည်း ချီးမြှင့်ထောက်ပံ့ တော်မူ၏။

မင်းကြီးသည် ဟံသာဝတီ မြို့တော်၏ အနောက် (သုဝဏ္ဏမဟိ) ကုန်း၌ စေတီတည်တော်မူပြီးလျှင် ထိုစေတီ တော်၌ ရှေးဘေးလောင်းဘော် ဘိုး လောင်း တော် မုတ္တမမြို့တည် (ဝါကရူ)ခေါ် ဝါရီရူမင်းလက်ထက်ကစ၍ နန်းဦးတိုင် အစဉ်မပြတ် ကိုး ကွယ် ၍ လာ ခဲ့ သော ဒက္ခိဏသာခါ ရုပ်ပွားတော် တဆူနှင့် မြတ်လေးပွင့် အဆင်းနှင့်တူသော မြတ်စွာ ဘုရား ဓာတ် ဓာတ် စစ် သုံးဆူတို့ကို ဌာပနာတော် မူလေသည်။ ရှေးမင်းတို့ အဆက်ဆက် နန်းစဉ် ကျောက် ဟူ၍ ထား ခဲ့ သော အဘိုးမျှားစွာထိုက်တန်သောပဏိပတ္တိမြှားရတနာတော် ကျောက်သုံးလုံးအပါအဝင် ဗညား ဓမ္မရာဇာ ဆင်တော် မူသောအဘိုးလေးသိန်းထိုက်သောမကိုဋ်တော်စသည်တို့ ကိုလည်း ဌာပနာတော်မူသည်။ စေတီစော် ကိုလည်း မြေကြီးမှ ထီးတော်အထိ ရှေ့အတိမုန်းမံတော်မူသည်။ ရတနာကိုးပါး မုန်းမံစီချယ်အပ်သော ထီးတော်ကိုလည်း တင်လှတော်မူသည်။

သံဃာဇတော် ငါးထောင်ပင့်၍လည်း ဆွမ်းခဲဘွယ် ဘောဇဉ် ပစ္စည်း ပရိက္ခရာ ဝေဟန်းတို့၏အသုံးအဆောင်

များကိုစေ့စုံအောင် လှတော်မူသည်။ ဟံသာဝတီနိုင်ငံ
 တော်၌ဟံသာဝတီနိုင်ငံတော်၌ ပင်ပန်းနှမ်းနှယ် ဆင်းရဲ
 ဒုက္ခရှေးကန်ကုန်သော သူဆင်းရဲ ဖုန်းတောင်း ယာစကာ
 တို့ကိုလည်း ခုနစ်ရက် ခုနစ်လီ အလှူကြီးပေး၍အောင်ပွဲ
 သဘင်ခံတော်မူသည်။

နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့သည် ငါတို့ မင်း ကြီး ကား
 ရှေးကနှင့် မတူတော့ချေ။ ဆရာတော် ဘုရား ဆုံးမ
 သြဝါဒပေးခဲ့သည်ကြောင့် အကျတ်တရားကို ရပေပြီ
 မိမိ၏ မင်းကျင့် တရား ပျက်မှု အကုသိုလ် မေ့စွဲတို့မှ
 ရှောင်ကြဉ်ခါ၊ ကျတ်လွတ်အောင်မြင်ခဲ့ လေပြီဟု ဆို၍
 မင်းကြီး တည်ထား ကိုးကွယ်သော ထိုစေတီတော်
 ကိုလည်း (ကျတ်မုတ္တော) ဟု ခေါ်ကြကုန်၏။

ယခုအခါ အကျတ်ဘုရားဟူ၍လည်း ခေါ်ကြ၏။
 အလွတ်ဘုရား စေတီတော်မှာလည်း စကားပရိယာယ်
 မျှသာကဲ့သည် အဓိပ္ပါယ်က အတူထွက်ချေသည်။ တဖန်
 သုဝဏ္ဏမဟီကုန်းတော်အနီးကဉ္စနမဟီကုန်းတော်၌လည်း
 စေတီတဆူတည်ပြန်လေသည်။

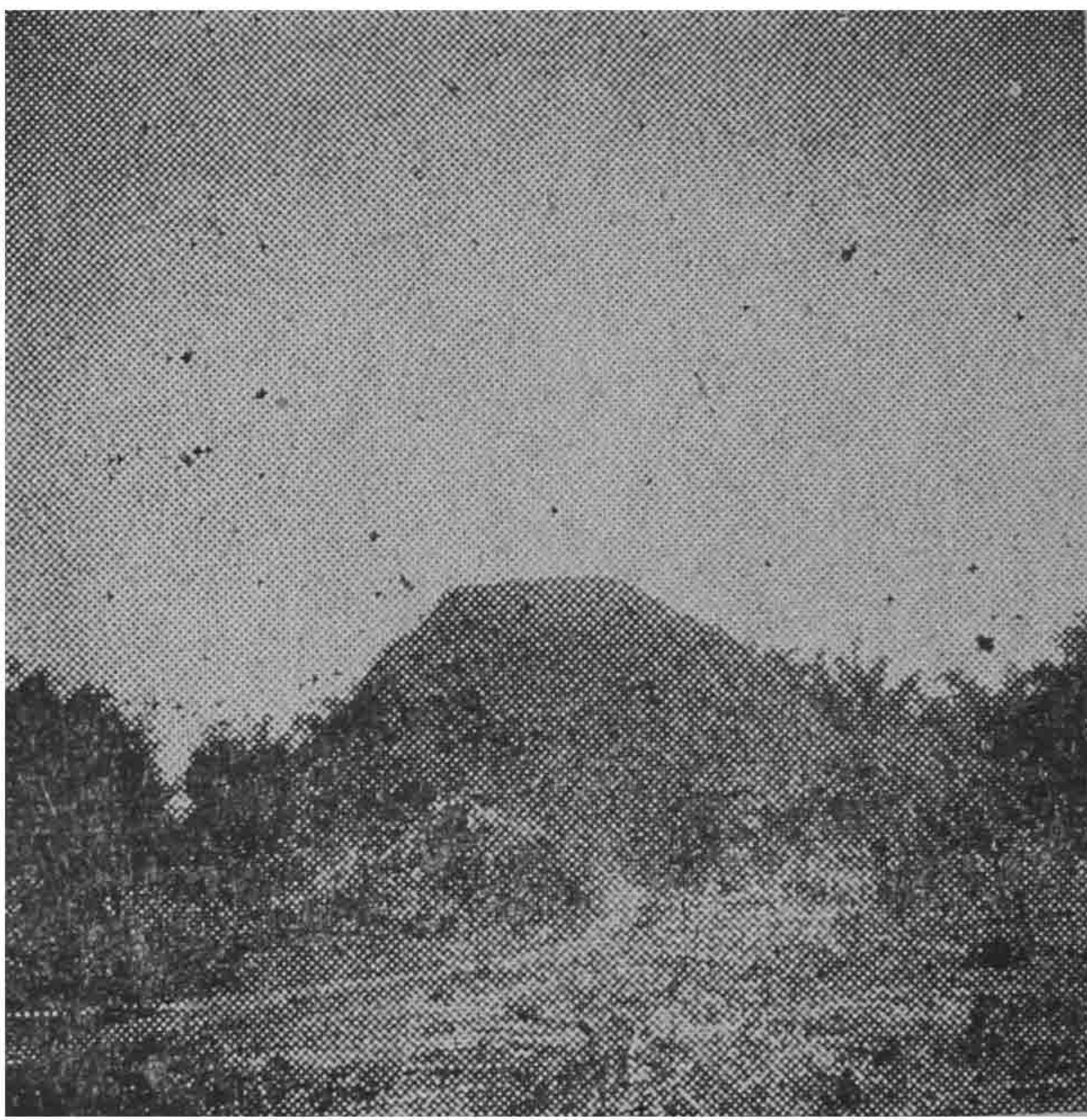
နောက်တည်သော ထိုစေတီတော်၌ ပုလဲရောင်မက
 နေ့ရော ညဉ့်ပါအရောင် တဝင်းဝင်း တောက်ပလျက်
 ရှိသောဓာတ်တော် ၅-ဆူ၊ မိဖုယား သားတော် သွီးတော်
 မောင်းမ ကိုယ်လုပ်တော် ညီတော်ဆွေတော်မျိုးတော်တို့

ဆင်မြန်းသော ရတနာများ မင်းကြီး၏ အဘိုးများစွာ
 ထိုက်သော မကိုဋ်တော်တို့ကိုလည်း ဌာပနာတော်မူ၏။
 ရဟန်း သံဃာတို့ ကိုလည်း လူဒါန်း ပေး ကမ်းခြင်း၊
 ဖုန်းတောင်းယာစကာ သူဆင်းရဲတို့လည်း များစွာစွန့်ကြဲ
 ပေးကမ်းခြင်းပြု၏။ စေတီတော်ကိုလည်း ဘိနပ်ကစ၍
 ဆည်းလည်းသီးအထိ၊ ရှေ့အပြည့် မှန်းမံတော် မူ၏။
 သားတော် သွီးတော် မိဖုရား မောင်းမ မိသံ ဆွေတော်
 မျိုးတော်တို့နှင့် ရှေ့ဖလားတလုံးစီကိုင်၍ ကိုယ်စီကိုယ်ငှ
 အသီးသီးရေစက်ချ၍ လူတော်မူ၏။ ဆွေတော်မျိုးတော်
 မင်းအပေါင်းတို့ တည်ထားသော ဘုရားဖြစ်သော ကြောင့်
 (မဟာကြီး) ဘုရားဟု ယခုတိုင်ခေါ် ဆိုကြလေသည်။

ထိုနောက်စေတီခုနစ်ဆူကိုလည်း ထပ်မံတည်ပြန်သည်
 ထိုစေတီတို့ကား (ကျတ်မိန်တလို့) (ကျတ်စေလာ)
 (ကျတ်မိုးနတ်) (ကျတ်ပေါင်) (ကျတ်ကေလာသ)
 (ကျတ်မိုးရတ်) (ကျတ်ကစင်) ဟူ၍ ခုနစ်ဆူတည်း။

ဗညားဓမ္မရာဇာ မင်းသည် ကောင်းမှု ကုသိုလ်တော်
 တို့ကို အားထုတ်တော် မူခဲ့၍၊ နန်းစံ ၅-နှစ် သက္ကရာဇ်
 ၇၉၀-ပြည့် နတ်ရွာစံတော်မူ၏။ သုသောဓိတ ရာဇဝင်
 စာမျက်နှာ ၁၃၁-၌ နန်းစံစည်းစိမ် ၃-နှစ်ဟု ဆိုသည်
 ဗညားဓမ္မရာဇာ နန်းတက် ၇၈၅-ခု ရတနာပူရအင်းဝမှာ
 သီဟသူ နန်းတက် ၇၈၄-ခုနှစ် ထိုမင်းနှစ်ပါးတို့ ထီးပွိုင်

နန်းပြိုင်ဖြစ်သည်။ ဟံသာဝတီ မင်းဆက်မှာ လက်ဦးအစ
 သမလ ကုမ္မာ မင်းမှစ၍၊ တိဿ မင်းတိုင် တဆယ့်
 ခုနှစ်ဆက်တွင် မင်းဆက်ပြတ်၍ နိဂုံး ဖြစ်လေသည်။
 သုသောဓိတရာဇဝင်၌ သက္ကရာဇ် ၇၁၃-ခုနှစ်တွင် မုတ္တမ
 စား ဆင်ဖြူရှင်ဗညားဦး တည်ထောင်၍မင်းပြုသည် ဟူ၍
 လာရှိသည်။

အလွတ် ဘုရားစေတီ

ဗညားဦးစည်းစိမ် တဆယ့် လေးနှစ် သားတော်
 ရာဇာဓိရာဇ် စည်းစိမ်လေးဆယ်။ သားတော် ဗညား
 ဓမ္မရာဇာ စည်းစိမ်သုံးနှစ်။ ညီတော်ဗညားရံ စည်းစိမ်

နှစ်ဆယ်။ တူတော် ဗညားပရူး စည်းစိမ် လေးနှစ်။
 ညီတော်ဗညားကျန်း စည်းစိမ်သုံးနှစ်။ လိပ်မှတ်ထောမင်း
 စည်းစိမ်တနှစ်။ ရှင်စောပု စည်းစိမ်တဆယ် ခုနှစ်နှစ်။
 ဓမ္မစေတီ စည်းစိမ်နှစ်ဆယ် တနှစ်။ သားတော်ဗညားရံ
 စည်းစိမ်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၈၈-ခုတွင်ကယ်လွန်တော်
 မူ၍၊ သားတော် သူ ရှင်တကာရွတ်ပိမင်းဖြစ်တော်မူ၏။

မင်းဖြစ်၍ ရှစ်နှစ် သက္ကရာဇ် ၈၉၆-ခု ဇေယျဝစုနတိုင်း
 ကေတုမတီပြည်၌ မင်းတရားရွှေထီးသက်တော်တဆယ်
 ကိုးနှစ်တွင် ဟံသာဝတီကို ချီတော်မူသည်။ သူ ရှင်
 တကာရွတ်ပိ၏ အထိန်းတော် ဗညားလော၊ ဗညား
 ကျန်းတို့ အစီအမံ ကောင်းလှ သောကြောင့် မရချေ။
 သက္ကရာဇ် ၈၉၇-ခုတွင်လည်း ဟံသာဝတီသို့ ချီပြန်၍
 တိုက်၏။ အထိ အပါး အရှု အနုများ၍ မတတ်နိုင်ချေ။
 သုံးလရှိလျှင် မိုးကျတော့မည် နိုးသည်နှင့် ကေတုမတီသို့
 ပြန်တော်မူသည်။ မင်းတရား ရွှေထီးသည် ပရိယာယ်
 ရာဇမာယာဖြင့် ရှေ့ပေလွှာရေး၍ မှာ တော် မူ သော
 အခါတွင်မူ၊ ဗညားလော ဗညားကျန်းတို့ကို သူရှင်
 တကာရွတ်ပိ မယုံကြည်၍၊ ကွပ်မြစ်တော်မူ၏။

ဗညားလော ဗညား ကျန်း တို့ မရှိပြီ ကြား လျှင်
 မင်းတရား ရွှေထီး ချီတော်မူပြန်သည်။ ထိုအခါ သူ ရှင်
 တကာ ရွတ်ပိလည်း ယောက်ဖတော်ပြည်ဘုရင် နရပတိသို့

ပေါင်းမည်ဟုကြံ၍၊ ဟံသာဝတီက သရေခေတ္တရာသို့ ဆန်တော်မူ၏။ မင်းတရား ရှေ့ထီးလည်း သူ့ရှင် တကာရွတ်ပီပြည်သို့ ဆန်တော်မူသည်...ဟု ကြားလျှင် ယောက်ဖတော်ကျော်ထင်နော်ရထာ လျှောက်သည်ကို နှစ်သက်တော်မူသဖြင့်၊ ပြည်သို့ချီ၍ တိုက်ပြန်၏။ ဟံသာဝတီမှာ အနေအထား မသင့်သည်နှင့် အလျင် ပြန်တော်မူခဲ့ရလေသည်။

ဟံသာဝတီ သူ့ရှင် တကာရွတ်ပီလည်း မင်းတရား ရှေ့ထီး ပြန်တော်မူလေလျှင်၊ ဆင်ကောင်း ပေါ်သည် ဟုကြား၍၊ တောသို့သွားရာ ဆင်ကို တွေ့လေ၏။ ဆင်လည်း အကြောမခံ ပြေးလေ၏။ ထိုအခါတွင် ပုသိမ် နတ်ရှင်ဂူတောသို့ရောက်လျှင် ကိုယ်တွင် အဝတ် မရှိသော နတ်သွီး တယောက်သည် မင်းကိုလှည့်ပတ် ဖျားယောင်း၍ ကာယသံသဂ္ဂပြုပြီးလျှင် ကွယ်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိတ်လန့်ခြင်းပြင်းပြစွာဖြစ်၍၊ အင်္ဂုရု ဆိပ်သို့ ပြန်တော်မူ၏။ ထိုည၌ဖျား၍ အနိစ္စရောက်တော် မူလေသည်။

ပြည်ဘုရင် နရပတိလည်း သက္ကရာဇ် ၉၀၀-ပြည့်တွင် ဝမ်းကိုအနာပေး၍ အနိစ္စရောက်တော်မူသည်။ ထိုအခါ မင်းတရား ရှေ့ထီးလည်း သာသနာ သက္ကရာဇ် ၂၀၈၂- မြန်မာသက္ကရာဇ် ၉၀၀-ပြည့်တွင် ဟံသာဝတီ ရှေ့နန်းကို

သိမ်းယူစံနေတော်မူ၏။ ထိုနောက် သမိန်စက္ကဝေါ ၉၁၂-
သမိန်တောရာမ ၉၁၂။ ဘုရင့်နောင် ၉၁၄။ နန္ဒမင်း
၉၄၃။ သီဟသူ ၆၉၀။ ဟံသာဝတီကို စိုးစံခဲ့ကြ
လေသည်။

ဟံသာဝတီပျက်လိုသော် ကောင်းကင်က ခုနစ်ရက်
တိုင်တိုင် မိုးရွာသကဲ့သို့ ကြယ်တို့သည် ကျေလေ၏။
ထုအတောင်နှစ်ဆယ် အလျားအတောင် လေးဆယ်
ကျော် ငါးကြီးတကောင်အကြောတိုင်၏။ အိပြုံးတောင်
ပြိုင်၏။ ကုန်းတောင်ပို့ နေရာရွှေ၏။ မြေကြီးကဲ့၏။
ကျီးတစုသည် ဥကင်ရာဇပလ္လင်၌နား၍ ကျီးအများတို့
ဝိုင်းအုံ၍ နေသည်ကို ဖမ်း၍ ရွှေမောဓော ဘုရားမှာ
လွှတ်ရလေသည်။

ဇမလကျောက်တိုင် အလိုလိုလဲ၏။ မြစ်ရေလည်း
ဒီတိုင်အောင် တမြစ်လုံးနောက်၏။ တဖန် ဆင်များရှင်
၁၀၇၆-ခုနှစ် ဗျမိုင်းတိရာဇာ ၁၁၀၅-ကြာသပတေးမင်း
၁၀၉၅-ခု အုပ်စိုး၏။ ဤတွင်၍ကား ဟံသာဝတီ
မင်းဆက်ပေတည်း။

အကျွတ်အလွတ်စေတီများကို ပြန်လည် တွေ့ရှိ ပြုပြင်ခြင်း

ရာဇဝင်တိမ်မြုပ်ခုံ။

ဟံသာဝတီထီးနန်း ပျက်သုဉ်းခဲ့သည်နောက် မြန်မာ
တနိုင်ငံလုံးကို သိမ်းကြုံးစိုးအုပ်ခဲ့သော မုဆိုး တဆယ်
တစ်ဆက် အလောင်းဘုရားခေတ်၊ ထိုမှတဖန် မြန်မာ
တို့၏ ထီးသုဉ်း နန်းသုဉ်း မြို့သုဉ်း သူည သုဉ်းသုံး ဝဟု
ဆိုအပ်သည်။ ၁၂၄၇-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော်
ရှစ်ရက်နေ့တွင် သီပေါမင်းအား ကုလား မျက်နှာဖြူ
အင်္ဂလိပ်တို့ဖမ်းဆီးခဲ့သဖြင့် မြန်မာတို့ ထီးနန်းပျောက်ခဲ့
ရသည်မှစ၍ အင်္ဂလိပ်တို့ အုပ်ချုပ်သော ဗြိတိသျှ
အစိုးရခေတ်။

ထိုနောက်တလီ ပန်-နီ အိ ရာသီချိန်ဝယ် သာကီရိုန်
ထွန်းတောက်ပေလိမ့် ဟူသော တပေါင် စကား အရ
ကမ္ဘာ ပေါ်တွင် ဂျပန်၊ ဂျာမနီ နှင့် အီတလီ
တည်းဟူသော ပန်-နီ အိ-တို့ ဘုန်းမီးနေလထွန်းပကာ
ဝင်ရိုးတန်းသုံးနိုင်ငံ မဟာမိတ်ဖွဲ့ပြီး အင်္ဂလိပ်အမေရိကန်
တို့ကို တိုက်ခိုက်သော ဒုတိယ ကမ္ဘာ စစ်ကြီး အတွင်း
ခရာဇ် ၁၉၄၂-ခုနှစ်ကစ၍ ၁၉၄၅-ခုနှစ် တိုင်အောင်
၄-နှစ်မျှကြာသော ဂျပန်အစိုးရခေတ်။

ထိုမှတဖန် ဂျပန်နယ်ချဲ့ကိုတော်လှန်၍ အင်္ဂလိပ်တို့
 ထံမှ လုံးဝလွတ်လပ်ရေးရခဲ့ပြီးနောက် ပြည်ထောင်စု
 မြန်မာနိုင်ငံ အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ ရသည်။ ကိုယ် မင်း
 ကိုယ် ချင်းခေတ်ဟူ၍ ခေတ်ကြီးလေးခေတ်ကိုကျော်နင်း
 ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရာ အထက်အဆိုပါ ဟံသာဝတီမြို့တော်
 ကြီးမှာ တောခြုံပိတ်ပေါင်းတို့ ဖုံးအုပ် လွှမ်းခြုံ လျက်
 မြို့ပျက်နေရာကို ပင်လျှင် အမှန်အကန် အတိ အကျ
 မသိရသော အခြေခံတည်ရှိခဲ့ပေသည်။

သမိုင်းရာဇဝင်တို့မည်သည် ငှက်ခါးပျံသကဲ့သို့ နိမ့်ဘုံ
 မြင့်တံ့ရှိ၍ လမင်း ရောင်ခြည် ကဲ့သို့ ထွန်းလင်းသည့်
 အခါတွင် ထွန်းလင်း၍ အမှောင်ဖုံးသည့်အခါ တွင်လည်း
 မှောင်အတိ ဖုံးလွှမ်းအောင် ပျက်သုဉ်းခဲ့ကြ ပေရကား
 လူဇုတိ ပလူဇုတိတိ လောကော ဟူသော စကားနှင့်
 ညီလှပေသည်။

ဤအကျွတ်အလွတ် စေတီတော် မြတ်တို့သည်လည်း
 လောကစဉ်လာ ဓမ္မတာဖြစ်သော ရာဇဝင် ကြောင်းမှ
 တိမ်းစောင်း ရှောင်ဖယ်၍ ရနိုင်ဘွယ်ရာ မဟုတ်ကြပေ
 ရကား၊ ဟံသာဝတီနေပြည်တော်ကြီးနှင့်အတူ နှစ်ပေါင်း
 များစွာ တိမ်ကောကွယ်ပျောက်ခဲ့ကြရ ပေတော့သည်။

ကလေးဝဆရာတော်ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ခြင်း။

သို့ရာတွင် ပတ္တမြားမှန်လျှင် ညွှတ်နိုင်စွမ်းသော်လည်း
 မညစ်စကောင်း ဟူသော ရှေးလူကြီး စကားပုံကဲ့သို့
 အလွန်တရာ ခိုင်ခန့် မြဲမြန် လှသော အမြဲတေ ဓါတ်
 ဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ သရီယဓါတ်တော် မေ့တော်
 တို့ကို ငွှာပနာ၍ ဘုန်းကံ ကြီးမားသော မင်းတို့၏
 အာဏာစက် ဓမ္မစက်ဖြင့် ပန္နက်စိုက်ထူတည်ထားတော်
 မှုခဲ့သော ဗုဒ္ဓ၏ ဥဒ္ဓိဿ စေတီတော်များကား ကမ္ဘာ
 ချဉ်းသော်လည်း ပျက်ယွင်းသည်ဟူ၍ မရှိစကောင်း။

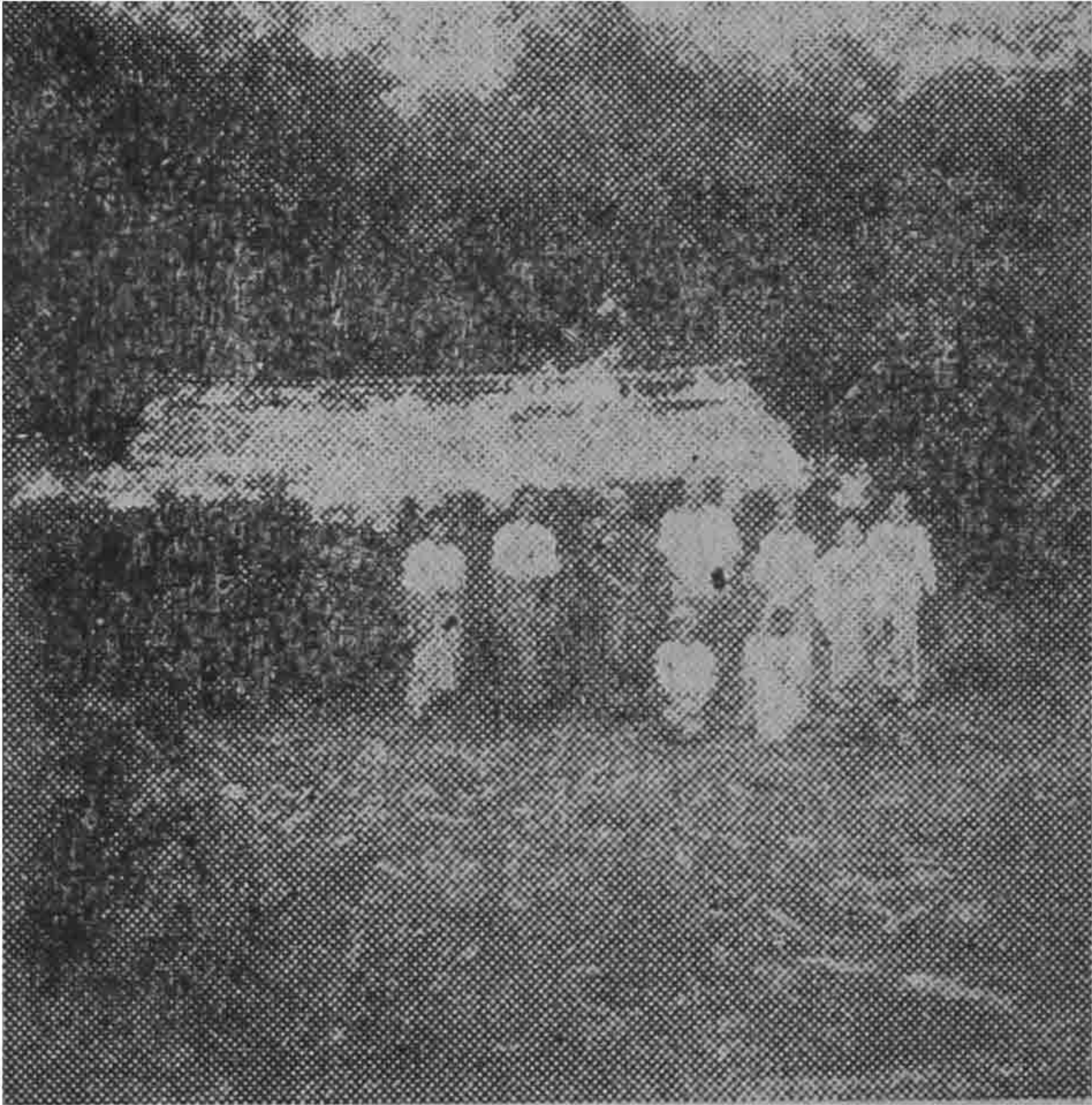
သို့ဖြစ်သည့် အကြောင်းကြောင့် တရံရော အခါ
 ရန်ကုန်မြို့ ရှစ်မိုင် ရေကူး - တံတားကလေးရွာ အနီးရှိ
 နာဂလိဏ်ဂူ စေတီတော်မြတ်ကို ဦးစီး နာယက ပြု၍
 တည်တော်မူကာ အဆိုပါ နာဂလိဏ်ဂူ ကလေးဝ
 တောကျောင်း၌ ယာပိုက်လေးလီ မျှညီတင်ဆုံး သိတင်း
 သုံးတော်မူသော “ကလေးဝ ဆရာတော် ဦးသာဂရ
 အရှင်သူမြတ်သည်” အကျွတ်အလွတ် စေတီတော်များ
 အကြောင်း သူဟောင်းတို့ စကားကို တဆင့်မှ တဆင့်
 သတင်းကြားတော်မူခဲ့ရသဖြင့် ထိုစေတီတော် များကို
 သွားရောက် ရှာဖွေပြုပြင်ရန် စိတ်အား ထက်သန်တော်
 မှုခဲ့ပေ၏။

ဆရာတော် ဘုရားသည် ယင်းသို့ စိတ်အာရုံတွင် ထင်မြင် စွဲလန်းတော် မူဖန် များလတ်သော် တူတပည့် ဖြစ်သော ဤသမိုင်းစာ ရေးသားသူ လယ်တီအသျှင် ပဏ္ဍိတအား ဟံသာဝတီပဲခူးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ရာဇဝင် သမိုင်းအရပ်ရပ်ကို ရှာဖွေလေ့လာစေခဲ့ရာ မဟာကြီး တောရကျောင်း ဆရာတော်မှတစ်ဆင့် ရာဇဝင်ပေမူ တစောင်ကို ရရှိခဲ့ပေသည်။

ထိုအခါ ကလေးဝ တောကျောင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် အဆိုပါရာဇဝင်သမိုင်းကို အခြေခံပြု၍ ပဲခူးမြို့ အနောက် တောတွင်းရှိ မဟာကြီး တောရ ကျောင်းမှတစ်ဆင့် အကျွတ်အလွတ် စေတီများ ရှိရာသို့ ၁၃၂၁ - ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း ၉-ရက် (၁၅-၅-၅၉) သောကြာနေ့တွင် နောက်ပါ အိန္ဒိယ ဘာဘူလူမျိုးများ နှင့် မြန်မာဒါယကာ ဒါယိကာမ အပေါင်း ၃၂-ဦး တို့ပါ အတူ ကြွတော်မူခဲ့ရာ၊ မဟာကြီး စေတီ၏ အနောက်ဘက်ရှိ ဝါးတောကြီးတခုအတွင်း ကုန်းမြင့် ယောင်ယောင် တောင်ငယ်ပမာ ရှိနေသော နေရာသို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန် ထိုအခါ၌ ထိုအရပ်မှာ ကျားနေဆင်အောင်း သားရဲတို့ခိုအောင်းရာ ဌာန ဖြစ်ရုံမက သူပုန် သူကန် ဘေးရန် အန္တရာယ် အသွယ်သွယ်တို့ ကျက်စားသောဒေသ ဖြစ်နေရကား

တပည့်တကာတို့မှာ စိုးရိမ်ကြောင့်ကျ သောကထပ်ပွား
များစွာပူပန်ခဲ့ကြရကုန်၏။

သို့သော်ငြားလည်း ဆရာတော်ဘုရားသည် အဆိုပါ
ဝါးတော၏အလယ်၌ မဟာရုံ တံတိုင်းနှင့် တကွသော
အကျွတ် စေတီ တော်ကို၎င်း၊ ထိုမှ တဆင့် မြောက်
ယွန်းယွန်း ကိုက်လေးရာခန့် အကွာတွင် တည်ရှိသော
အလွတ်စေတီတော်ကို၎င်း၊ ခြံပိတ်ပေါင်းတို့အောက်တွင်

အကျွတ်အလွတ် ဘုရားအနီး ကလေးဝ ဆရာတော်
ခေတ္တ သီတင်းသုံးတော် မူခဲ့သော
ယာယီတံကျောင်း

ဖူးမြော် တွေ မြင်တော် မူခဲ့ရ သဖြင့် ရှင်လန်း
ဝမ်းမြောက်တော်မူလေသည်။

ထိုမှတဖန် နိမိတ်တိုင်ထင်ရှားရှိသော သိမ်တော်
ဟောင်း ၂-ခု၊ မင်္ဂလာခေါင်းဆေးကန်၊ နတ်ရေတွင်း၊
အောင်စည်ရွှမ်း စေတီ စသည်တို့ကိုလည်း မရှေး
မနှောင်းပင် ကောင်းစွာ တွေ့ရှိတော်မူခဲ့ ပြန် သဖြင့်
ထိုအဆောက်အဦး အဟောင်း များတည်ရာ အရပ်တို့ကို
ရှင်းလင်းခုတ်ထွင်ပြုပြင်တော်မူရန် သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွား
ပေါ်ပေါက်တော်မူခဲ့ ပြန်လေသည်။

ထို့နောက်တဖန် ၁၃၂၂-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော်
၉-ရက်နေ့တွင် ကလေးဝ ဆရာတော် ဘုရား ကိုယ်တိုင်
နောက်လိုက် နောက်ပါ ရန်ကုန်မှ ဒကာ ဒကာမ
အများနှင့်အတူ ထိုဒေသသို့ ကြွတော်မူ၍ မဟာကြီး
ကျောင်း ဆရာတော်နှင့် ဦးပဉ္စင်းများပါ အားလုံးတို့
စုရုံးတိုင်ပင်ကြပြီးမှ ၎င်းစေတီတော်မြတ်များ အပေါ်၌
ဖုံးအုပ်နေသော သစ်ပင် တောခြံများကို ခုတ်ထွင်
ရှင်းလင်းကြကာ မဟာကြီးဆရာတော်ထံမှ ဦးပဉ္စင်းကြီး
တပါးကို ညွှန်ကြား တိုက်တွန်းပြီး အကျုတ် အလုတ်
စေတီတော် ၂-ဆူအကြား သိမ်ပေါ်တွင် ကမ္မဋ္ဌာန်း
ကျောင်းကလေး ဆောက်လုပ် စေ၍ ရဟန်း တို့၏
သိက္ခာပုဒ်အတိုင်း ဝါကပ်ဆို စေခဲ့ပြီးနောက် တဝါ

အကျတ်တွင် ထိုရဟန်းတော်မှာမကျန်းမာသောကြောင့် ရှေ့ပြောင်းသွားခဲ့ရလေသည်။

၎င်းနောက် ၁၃၂၃-ခု တံကူး လပြည့် ကျော် တွင် ကလေးဝ ဆရာတော် ဘုရားကြီး တခေါက် သွားပြီးမှ မဟာကြီး ဆရာတော်နှင့် ၎င်း၏ တပည့်ကြီး ဦးနန္ဒိယ စသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အားတိုင်ပင်၍ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းပြီးလျှင် စေတီနှစ်ဆူအကြား ဝါးရုံအောက်၌ ဝါးတိုင် ဖက်မိုး ဝါးကြမ်းမလုံမခြုံနှင့် ယာယီတဲကျောင်းငယ်တဆောင် ဆောက်လုပ်ကာ ၁၃၂၄-ခု၊ တန်ကူး လပြည့် ကျော် ၅-ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့မှစပြီး ကလေးဝ ဆရာတော်ကြီး တပါးတည်းသိတင်းသုံးလျက် မဟာကြီး ဆရာတော်၏ တပည့်ကြီး ဦးနန္ဒိယ၊ ဦးဥတ္တမစသော သံဃာတော် ၅-ပါး၊ ရန်ကုန်မြို့ မော်တင်လမ်း ကျောင်း ဒကာ ဦးကျင်သိန်း၊ မော်လမြိုင်မြို့နေ ဆေးဆရာ ကလေး၊ ပန်းရံဆရာကြီးဦးသာရင် စသောပုဂ္ဂိုလ်ချောက်ယောက် တို့အကူအညီဖြင့် ထိုစေတီဟောင်း စေတီပျက်များ၏ ထိပ်တွင် ကိုးတောင်ပြည့်စေတီငယ်တဆူစီ အစုစုစေတီ ၂-ဆူ တည်ထားခဲ့လေသည်။

ထိုအခါက မဟာကြီးကျောင်းဇရပ်တွင် တည်းခို၍ ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စ သံဃဝေယျာဝစ္စ ဆောင်ရွက်ကြသော ဥပသကာ ဥပသင်္ဂါများမှာ ဦးကျင်သိန်း၊ ဆရာကလေး၊

မောင်အောင်သန်း၊ ရသေ့ဒေါ်နန္ဒစာရီ၊ ဒေါ်အေးသီ၊
ဒေါ်သုဓမ္မစာရီတို့အပြင်။ အခြားလူပေါင်းများစွာနှင့်
ကည်ဆောက်ကြလေသည်။

ထိုနောက်၁၉၅၃-ခု ကဆုန်လဆန်း ၃-ရက်
အင်္ဂါနေ့နံနက် ၁၁-နာရီခွဲတိတိအချိန်တွင် ရန်ကုန်မြို့မှ
ကားပေါင်း ၂၇-စီးဖြင့် လူကြီး လူကောင်း၊ ဒကာ
ဒကာမအပေါင်းတို့က စေတီတော် ၂-ဆူကို ထီးတော်
တင်၍ သံဃာတော် ၂၇-ပါးတို့နှင့် အနေကဇာဘိသိက်
ပွဲသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပခဲ့ပေ၏။ ၎င်းနောက်
ကလေးကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မင်္ဂလာ
အတိတ် နိမိတ်ကောင်းသော အကျုတ်အလွတ် ဌာနတွင်
နောင်အစဉ်ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော် ပွင့်လင်းသာယာ
နိုင်ရန် ရည်သံတော်မူ၍ မဟာကြီးဆရာတော်၏ တပည့်
ဦးပဉ္စင်း ရှင်ဥတ္တမအား ဝါဆိုဝါကပ် သီတင်းသုံးနိုင်ရန်
မဟာကြီး ဆရာတော်ထံ ခွင့်ပန်၍ ပဲခူးမြို့ ကိုယ်မင်း
ကိုယ် ချင်းလမ်းနေ ကျောင်းဒကာကြီးဦးထွန်းမောင်နှင့်
ဇနီး သားသမီး တို့အား ကလေးဝတော ကျောင်း
ဆရာတော်ကြီးက တရားဓမ္မဟောပြုပြီးမှ ကမ္မဋ္ဌာန်း
ကျောင်း ဆောက်လုပ် စေပြီးလျှင် ရဟန်း ငယ်
ရှင်ဥတ္တမအား စေတီယင်္ဂဏဝတ်၊ သေနာသနာ့ဝတ်ကိစ္စ

တို့ကိုဆောင်ရွက်စေရန် တာဝကာလိကအပ်နှံဆောင်ရွက်
စေခဲ့လေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်း အသက်ကို ၄ ကွက်ခြင်း မရှိဘဲ
ကလေးဝ ဆရာတော်၏ အမိန့်အတိုင်း လိုက်နာ
ဆောင်ရွက်၍ နေခဲ့သည်ကို ဆရာတော် နှစ်သက်တော်
မူသောကြောင့် ၁၃၂၄-ခု သီတင်းကျွတ် လပြည့်ကျော်
၈-ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့မှ ဒကာဒကာမပေါင်း များစွာ
တို့နှင့် ၎င်းဌာနသို့ကြွတော်မူကာ ကြီးကျယ် ခန်းနား
သော မင်္ဂလာကထိနသဘင်ကို ဆင်ယင် ကျင်းပ တော်
မူပြန်လေသည်။ တဆောင်မုန်း လဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင်
ရန်ကုန်မြို့ ရွှေတောင် ကြား လမ်း အမှတ် ၅၁-နေ
ဘုရား ဒကာ ဦးဖေဝင်း ဘုရားအမ ဒေါ်နုနု တို့၏
၂-လုံးတံ ကုဋ္ဌိကိုဆောက်လုပ်၍ အောင်စည်ရွန်း ဘုရား
စေတီ ဟောင်းတွင်လည်း တောခြံ ခုတ်ထွင်း ရှင်းလင်း
ကြသည်။ တဖန် အကျတ်အလွတ် စေတီတော်များနှင့်
ပတ်သက်သော ပေယျာဝစ္စ ဟူသမျှတို့ကို ပဲခူး
အနောက်ရဲကင်းဌာနာပိုင် ဦးအောင်သန်းအစ အားလုံး
သော တပည့်တို့သည်၎င်း။ အခြား လေးဌာန ပိုင်ရှင်
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း၊ အထက်အထက် ဖြစ်သော အရာရှိ
ကြီးငယ်တို့ပါမကျန် အားလပ်သော အချိန် များတွင်

ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စ သာသနာ့ကိစ္စ တာဝန်တို့ကို သက်စွန့်
ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြခဲ့ပေသည်။

ထိုနောက်တဖန် ၁၃၂၄-ခုသတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်
၈-ရက် စနေနေ့၊ နံနက် နေထွက် ၇-နာရီ အချိန်တွင်
ကလေးဝ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအမိန့်အရ နေ့ည၊ နာရီ
ကိုက် နေထွက်မှန်သောကြောင့် ရန်ကုန်မြို့ရွှေဘုံသာလမ်း
အမှတ် ၈၇-နေ ဦးလာလာ၊ ရွှေစင် ဓာတ်ပုံတိုက်ရှင်
ဦးခင်မောင်အေး၊ ကျောင်း ဒကာကြီး ဦးကျင်သိန်း
လက်သမား ဆရာကြီး ဦးသာခိုင်၊ ကုန်သည်ကြီး
ဦးကျင်မောင်၊ ကုန်သည်ကြီး ဦးဘလှ၊ ဝေယျာဝစ္စ
ဆရာတော်ဦးနန္ဒိယ၊ ဦးဥတ္တမ၊ သမိုင်း ဦးဥတ္တ၊ ဦးပရမ၊
ဒကာတော်ကြီး ဦးကျင်ချိန်း - ဒေါ်ချိန်ကီး၊ အမေ
ဒေါ်ကျင်မြိုင်၊ ကိုကျော်စိန် - မဘေဘီ၊ ကိုမင်းစိန်၊
မောင်တင်အေး၊ ရသေ့မ အိန္ဒိယသူ - ဒေါ်စုစိလ၊
ဒေါ်သုဓမ္မစာရီ၊ ဒေါ်တင်လှ၊ ဒေါ်စောတင်၊ ဦးစိုး၊
ဦးသိန်းအောင်၊ ဦးရွှေလောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့နေ အလုံရပ်
အမျိုးသားစာပုံနှိပ်တိုက်ရှင် စာရေးဆရာကြီး ဦးလှဒင်
နှင့် ဇနီးသားသွီးမိတ်သင်္ဂဟဆွေမျိုးတစုတို့ပါ ပျော်ပျော်
ပါးပါး ရှင်းလင်းကြလျက်အလျားပေ ၆၁-အနံပေ ၃၀-ရှိ
ကျောင်း ဓမ္မာရုံ ကြီးကို သာသနာ အစွန့် ရှည် စေရန်

တည်ဆောက်ကြ ကြောင်းဖြင့် သိရှိရန် အကျဉ်းချုပ်
မှတ်သားထားခဲ့ပေသတည်း။

ခရီးစဉ်

အကျွတ်အလွတ် စေတီတော်များ တည်ရှိရာဌာနမှာ
ပဲခူးမြို့ အနောက်ယွန်းတွင် တည်ရှိသဖြင့် ဘုရားဖူး
သွားလိုသူများ အလွယ်တကူ သွားရောက် ဖူးမြော်
နိုင်စေရန် လမ်းညွှန်အပ်ပေသည်။

ပဲခူးမြို့ ရွှေသာလျောင်း ဘုရားကြီးမှာ လူတကာ
သိပြီးဖြစ်ကြရာ ရှေးဦးစွာပထမ ထိုရွှေသာလျောင်း
ဘုရားကြီးသို့ ရောက်အောင် သွားရန် လိုပေသည်။
ထိုမှတစ်ဆင့် မဟာစေတီကြီး (ယခုအခါ ပြန်လည်ပြုပြင်
တည်ဆောက်ဆဲဖြစ်သည်) သို့သွားပါလေ။ မဟာစေတီ
ယင်ပြင် သို့ ရောက်သော် အနောက်တောင် ယွန်း သို့
သွားသော ကားလမ်း လှည်းလမ်းအတိုင်း ဆက်လက်
သွားပါလေ။ တမိုင်ခွဲ ခန့်တွင် ရဲကင်းဂါတ် တခုတွေ့နိုင်
ပေ၏။

ထိုရဲကင်းဂါတ်မှ ရှေ့သို့ဆက် သွားသော် ရွှေဂူလေး
ဘုရားစေတီနှင့် ကိုးသိန်းကိုးသန်း ဘုရား စေတီများကို
လှမ်း၍ မြင်နေရပေပြီ။ သို့သော် ထိုဘုရားများ သို့
မသွားဘဲ ရဲကင်းဂါတ်အနီးရှိ လှည်းလမ်း အတိုင်း

အနောက်ဘက်သို့ ဆက်လက်လိုက်သွားသော် မကြာမီ
ခြေလမ်းတခု တွေ့ရပေလိမ့်မည်။

ထိုခြေလမ်း အတိုင်း လိုက်ရှောက်သော် နှစ်ဖါလုံ
ခန့်တွင် ချောင်းငယ်တခု သစ်သားတံတားဖြတ်ကူးလျက်
တွေ့ရပေလတံ့၊ ထို ချောင်း ကို မ ဇင်း ချောင်း ဟု
ခေါ်လေသည်။

ထိုချောင်းကို တံတားမှ ဖြတ်ကျော် ခဲ့ပြီး နောက်
ဆက်လက်သွားပြန်သော် မဟာကြီးစေတီသို့ ရောက်၏။
မဟာကြီး စေတီကုန်းမှဖြတ်၍ အနောက်သို့ ကျော်ခဲ့
ပြန်သော် လမ်းအနီးရှိ စေတီပျက်တခုတွေ့ရပေလိမ့်မည်၊
ထိုစေတီကား အောင်စည်ရွှမ်းစေတီ ဖြစ်သတည်း။

ထိုမှတစ်ဆင့် သွားပြန်သော် အနီးရှိ မဟာကြီး
တောရကျောင်းကို ဝင်ခဲ့ပြီးနောက် ချောင်းငယ်တခုကို
ဖြတ်ကျော်လေသော် အကျွတ်အလွတ် ဘုရား ကုန်းကို
ရှေ့တဖါလုံခန့်တွင် အထင်းသားတွေ့မြင်ကြရပေလိမ့်မည်၊
ယခုအခါ ထိုအနီးတဝိုက်တွင် ယခင်ကကဲ့သို့ ကျားနေ
ဆင်အောင်း ခြံပိတ်ပေါင်းနှင့် ဝါးရုံ တောကြီး များ
မရှိတော့ဘဲ သာယာသောရွှေခင်းနှင့် ယာလုပ် ရန်
ကောင်းသော ဖုံးဆိုးမြေတို့ ခြံရံလျက် သူတော်ကောင်း
များနှစ်လိုဘုယ်ရာ ဆိတ်ညိမ်စွာ တည်ရှိပေသတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ယ ခု နောက်ဆုံး အ ခြေ အ နေ အ ရှု
 ကလျာဏီသိမ် ရှေ့ လမ်း အ တိုင်း အ နောက်
 တည့်တည့်သို့ ရှေ့လေး ဘုရား အနီးက တဆင့်
 အကျတ်အလွတ်အထိ ဖြတ်လမ်း ကားလမ်း
 တခုကို ကလေးဝဆရာတော်ဆန္ဒဖြင့် ဖောက်လုပ်
 ထား၍ ကားများတိုက်ရိုက် သွားနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါ
 ကြောင်း။

လယ်တီအသျှင်ပဏ္ဍိတ
 နာဂလှိုဏ်ဂူ
 ကလေးဝတောကျောင်း
 ရန်ကုန်မြို့။

အထက်ချင်းတွင်းခရိုင် ကင်းတပ်မြို့တွင်
အလောင်းမင်းတရားကြီး တည်ထားကိုးကွယ်တော်
မူခဲ့သော

နန်းဦးရွှေဘုံသာ စေတီတော်ကြီး

သမိုင်း အကျဉ်းချုပ်။

မဟာသမတ အာဒိစ္စနွယ်မျိုး နေနန်းရိုး ဖြစ်တော်
မူသော ရတနာသိင်္ဃမိတ္တတည် နန်းတည် အလောင်း
မင်းတရားကြီး ဦးအောင်ဇေယျသည်၊ မဏိပူရပြည်သို့
ချီတက်တော်မူ ရန် သက္ကရာဇ် (၁၁၂၀) ပြည့်နှစ်
တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၂-ရက်နေ့တွင် ကိုယ်တော်တိုင်
ဗိုလ်မှူး တပ်မှူး ရဲဘက် စစ်သည်တော် အပေါင်းနှင့်
နေပြည်တော် ရတနာသိင်္ဃမိတ္တ ကျောက်မြောင်းဆိပ်သို့
သက်ဆင်းတော်မူ၍ ကရဝိတ်ဖေါင်တော် စီးနင်းခါ
ရောဝတီမြစ်ကြောင်း စုံဆင်းတော်မူပြီးလျှင် မြစ်ဆုံသို့
ရောက်သောအခါ သလ္လာဝတီချင်းတွင်းမြစ်ကြောင်းသို့
စခန်းစဉ်အတိုင်း ဆန်တက်တော်မူလာရာ၊ မော်လူးရွာ
ဆိပ်ကမ်းသို့ရောက်တော်မူလျှင် ဤကျွန်းမြေအရပ်သည်
ဘူမိနက်သန် မြေကြွန် လက္ခဏာနှင့် ကောင်းစွာ
ညီညွတ်သော နတ်ကျွန်း တောင်မြေ ဖြစ်ပေသည်ဟု

တပ်တော်ချုပ်ရ၍ စံနန်းတော်နှင့် စံမြန်း နားနေတော်
မူကာ အောင်မြေ နင်းတော်မူပြီးမှ မြစ်၏ အနောက်
ဘက်ကမ်းမော်လူးရွာသို့ ကူးတော်မူ၍ ချောင်းရိုးလမ်း
စဉ်အတိုင်း ချီတက်တော်မူလေသည်။

ထိုသို့ ချီတက်တော် မူရာ တာ ၁၀၁၀-ရောက်တိုင်း
လက်ဝဲ လကျော ခရီးလမ်း တလျှောက်ရှိ အဓိကရ
သစ်ပင်ကြီးများတွင် ဆင်တရပ်ခန့်အမြင့်၌တွင်းဖောက်၍
ဘုရားရုပ်ပွားတော်တဆူကျ သွင်းထား ကိုးကွယ်တော်
မူရာ၊ မော်လူးရွာမှ တမူးမြို့ထိ ရုပ်ပွားတော် ၂၉-ဆူ
တမူးမြို့မှ ကက်စိန်စခန်းထိ ၃၉-ဆူ ရှိတော်မူလေသည်။

၎င်းကက်စိန်စခန်းမှ ချီတက်တော်မူ၍ မဏိပူရမြို့ကို
ပြာသိုလဆန်း ၁၄-ရက်နေ့တွင် သိမ်းယူအောင်မြင်တော်
မူလေသည်။ ထိုမဏိပူရမြို့ကို (စန္ဒရော်မော်နီ) အား
အအုပ်အချုပ် ခန့်ထား လွှဲအပ်တော် မူခဲ့ ပြီး နောက်
တပ်တော် လှည့်၍ ပြန်လည် တော် မူခဲ့ရာ တမူးမြို့သို့
ရောက်သောအခါ သားတော် မြေဒူးမင်း သီရိသုဓမ္မ
ရာဇာကို နေပြည်တော်သို့ အလျှင်အမြန် ပြန်နှင့်စေပြီး
တမူးမြို့ကို စက်ရောင်ဘီလူးအား တပ်မူး ခန့်တော်မူ၍၊
စစ်သည်တော်တပ်သား ၅၀၀-နှင့် မြို့စောင့် ထားတော်
မူခဲ့လေသည်။

နတ်ကျန်း တောင်မြေ စခန်းသို့ တပို့ တဲ့လဆန်း
 ၁-ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိတော်မူ၍ ကုန်းတော်
 နန်းဖြင့် တန်နားစံနေတော်မူစဉ်၊ ၎င်း နန်း တော် မှ
 အရှေ့ကို စိန်တထောက်၊ အနောက်ကို ချင်း တွင်းမြစ်
 ရေလည်ကျော။ တောင်ကို စိန်တထောက်၊ မြောက်ကို
 စိန်တထောက်အတွင်းသာထွန်း နန်းမြေ ကင်းတပ်တော်
 တွင်စေ ဟု နယ် လေး ရပ် သတ် မှတ် တော် မှ ပြီး
 ဝေနေယျတို့ မင်္ဂလာ ကောင်းကျိုး ပွားတိုး များစွာ
 သာသနာ အခွန် ရှည်ကြာ စွာ တည်စိမ့် သော ငှာ
 ရည်သန်တော်မူသဖြင့် စံနန်းတော်ဦး ကုန်းထိပ်မော်တွင်
 သရိယဓာတ် မေ့တော်မြတ်တို့ ကိန်းဝပ်တော် မူရန်
 ရွှေအုပ်၊ ငွေအုပ်၊ ပတ္တမြားအုပ်၊ ပဉ္စာလောဟာအုပ်
 တို့ကိုစီမံပြုစုတော်မူပြီးလျှင် ဓာတ်တော်ခုနှစ်ဆူ သတ္တ
 ဌာနများနှင့်တကွ သားတော် မြေဒူး မင်း သား နှင့်
 အမြင့် မင်းသားတို့ ကိုယ်စား ရွှေဆင်းတု နှစ် ဆူ နှင့်
 ငွေဆင်းတုနှစ်ဆူ ဗိုလ်မှူး တပ်မှူး ရဲဘက်စစ်သည်တော်
 တို့ကလည်း သဒ္ဓါတတ်အားသမျှ ရွှေဆင်းတု၊ မိုးကြိုး
 ဆင်းတုများနှင့်တကွ ပရိဘောဂစေတီများကို အသီးသီး
 သွင်းထားဌာပနာ၍ စေတီတော်ကို ကောင်း မှန် စွာ
 တည်ထားတော်မူသည်။

စေတီတော်ကြီး ပြီးစီးအောင် မြင် ထီးတော် တင်တော်မူသောအခါ သံဃာတော် ၈-ပါးပင့်ဆောင်၍ အနေကဇာဘိသိက် တင်မြှောက်တော်မူပြီးလျှင် (နန်းဦးရွှေဘုံသာ) ဘုံသညာဖြင့် ကဗျည်းမော်ကွန်း ထိုး၍ ကိုးကွယ်တော်မူခဲ့လေ သတည်း။

အလောင်း မင်းတရားကြီး စစ်ချီ တက် ရာ တွင် တပ်တော်ဦးမှ အမြဲပင့်ဆောင်၍ ပူဇော်ကိုးကွယ်တော် မူခဲ့သော ဒက္ခိဏသာခါ ရုပ်ပွားတော် နှစ်ဆူမှာ မင်းတရားကြီး စံမြန်းသွားသည့် နန်းတော် နေရာတွင် ဆောက်လုပ် ထားသဖြင့် မင်းကျောင်းဟု အမည် တွင်သောကျောင်းတိုက်တွင် ယခုတိုင်ရှိ၍ ဆရာတော် အစဉ် အဆက် အထူး စောင့်ရှောက် ကိုးကွယ်တော် မူကြလေသည်။

ထို့နောက် စေတီတော်ကြီးကို သက္ကရာဇ် ၁၂၅၁ ခုနှစ်တွင် ကင်းတပ်မြို့ ညောင်ဝိုင်းဆရာတော်ဦးသီရိနှင့် မင်းကျောင်းဆရာတော် ဦးအာစရတို့ကြီးမူး၍ ပျက်စီး သမျှ ထပ်မံ ပြင်ဆင်ခဲ့ကြပါသည်။ တဖန် သက္ကရာဇ် ၁၂၉၀-ခုနှစ်တွင် ဒုတိယညောင်ဝိုင်းဆရာတော် ဦးကေတု မင်းကျောင်း ဆရာတော် ဦးနန္ဒဝံသ၊ မြို့သူကြီးမင်း ဦးရဲလှ၊ ပင်စင်ရိက္ခာတော်ရ မြို့အုပ်မင်း ဦးလှကျော်၊ ကုန်သည်ကြီး ဦးချိန်၊ ငွေတိုက်ရုံးစာရေးကြံ ဦးအောင်

မိုးတို့ ကမ္မကထ ပြုလုပ်၍ ထပ်မံ ပြုပြင် ဘိနပ် တော်မှ ထီးတော်အထိ ရှေ့သင်္ဃန်းမုန်းမံ ကပ်လှူကြပြန်ပါသည်။ ထိုသို့ ရှေးဘုရား အလောင်း သူ တော် ကောင်း တို့ နှလုံးမူ၍ လောကီလောကုတ် မယုတ်တိုးပွား အကျိုး များစိမ့်သောငှာ အလောင်း မင်းတရားကြီးမှ အစ အခါ ကာလ အလျောက် ဒါယကာ ပေါ်ပေါက်ခါ စေတီတော်ကြီးအားပြုပြင်၍ လာကြ ပါသော်လည်း ယခုအခါ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဒဏ်ရာကြောင့် ပျက်စီး၍ နေခဲ့ရာ ဘာသာ အယူအဆ ဝိဝါဒကွဲပြား သဒ္ဓါဓာတ် နည်းပါးကြသည်တရပ်၊ တိုင်းပြည်မငြိမ်းချမ်း လမ်းပန်း မသာ သွားလာရန် ခက်ခဲသည်တချက်၊ သီလဂုဏ် သမာဓိ ဂုဏ် တို့ဖြင့် ပြည့်စုံ၍ သဒ္ဓါဟုန်ဖော် နှိုး၊ ကြောင်းကျိုး ညွှန်ပြ သြဝါဒ အထူးဖြင့် အမှု ပြုနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ် မပေါ်သေးသည့် အတွက် စေတီထော်ကြီးမှာ ဒါယကာ မျှော်ကိုး၍ နေခဲ့ရာ ကာလအတော် ကြာညောင်းခဲ့ပေသည်။

ထိုအခါ ကလေးဝမြို့ သာသနာပြု တောကျောင်း ဆရာတော် ဘုရား ယခု အခါ ရန်ကုန်မြို့ ရှစ်မိုင် တံတားကလေး နာဂလိဏ်ဂူ စေတီတော် မြတ်ကြီးကို ကြီးမှူးခါ တည်ထားခဲ့သော ကလေးဝ တောကျောင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ထိုအခါက ကင်းတပ် မြို့

မင်းကျောင်း တိုက်တွင် ၁၃၁၄-ခုနှစ် ဝါဆိုလမှ စ၍
သီတင်း သုံးတော် မှုခိုက် ကြုံကြိုက် သဖြင့် ဒါယကာ
ဒါယိကာမများတို့၏ အခါခါ လျှောက်ထားတောင်းပန်
ခြင်းကို သနားဂရုဏာ ရှေ့ရှုတော်မူသည့်ပြင် ရာဇဝင်နှင့်
ဆက်စပ်သည့် စေတီတော်မြတ်တဆူ ဖြစ်တော် မူသည့်
အလျောက် ကလေးဝ တော ကျောင်း ဆရာတော်
ဘုရားကြီး ကိုယ်တိုင် နာယက ဦးစီး အကြီးအမှူး
ပြုလုပ်ကာ ထိုစေတီတော် မြတ်ကြီးကိုလည်း တည်ထား
ခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း နောင်လာ နောက်သားတို့ သိမှတ်ကြ
စေရန် ဤထွင် သမိုင်းစာပေ အကျဉ်းမျှသာ ရေးသား
အပ်ပါသတည်း။

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ အာသိသ

လယ်တီ အသျှင် ပဏ္ဍိတ ရေးသားအပ်သော
ဤအကျွတ် အလွတ် ဘုရားသမိုင်းကို ကျေးဇူးရှင်
ကလေးဝ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား အလေးအမြတ်
ပြုသောအားဖြင့် မိမိတတ်စွမ်းသော အင်အား
အလျောက် အရင်းအနှီးပြု၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ
ဤစာအုပ်မှ ရရှိသော အကျိုးအမြတ်တို့သည်
ကျေးဇူးရှင် ကလေးဝ ဆရာတော်ဘုရား၏ သာသနာပြု
လုပ်ငန်းများ၌ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသတည်း။

ဦးလှဒင်

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ

နာဂလှိုင်ဂူ

လယ်တီ အသျှင် ပဏ္ဍိတ

ရေးသားအပ်သော ကျမ်းစာများ

ပဌမ ၁။ ဗုဒ္ဓဝါဒ မဏ္ဍိုင်ကျမ်းက အကျဉ်းသခေံပ။

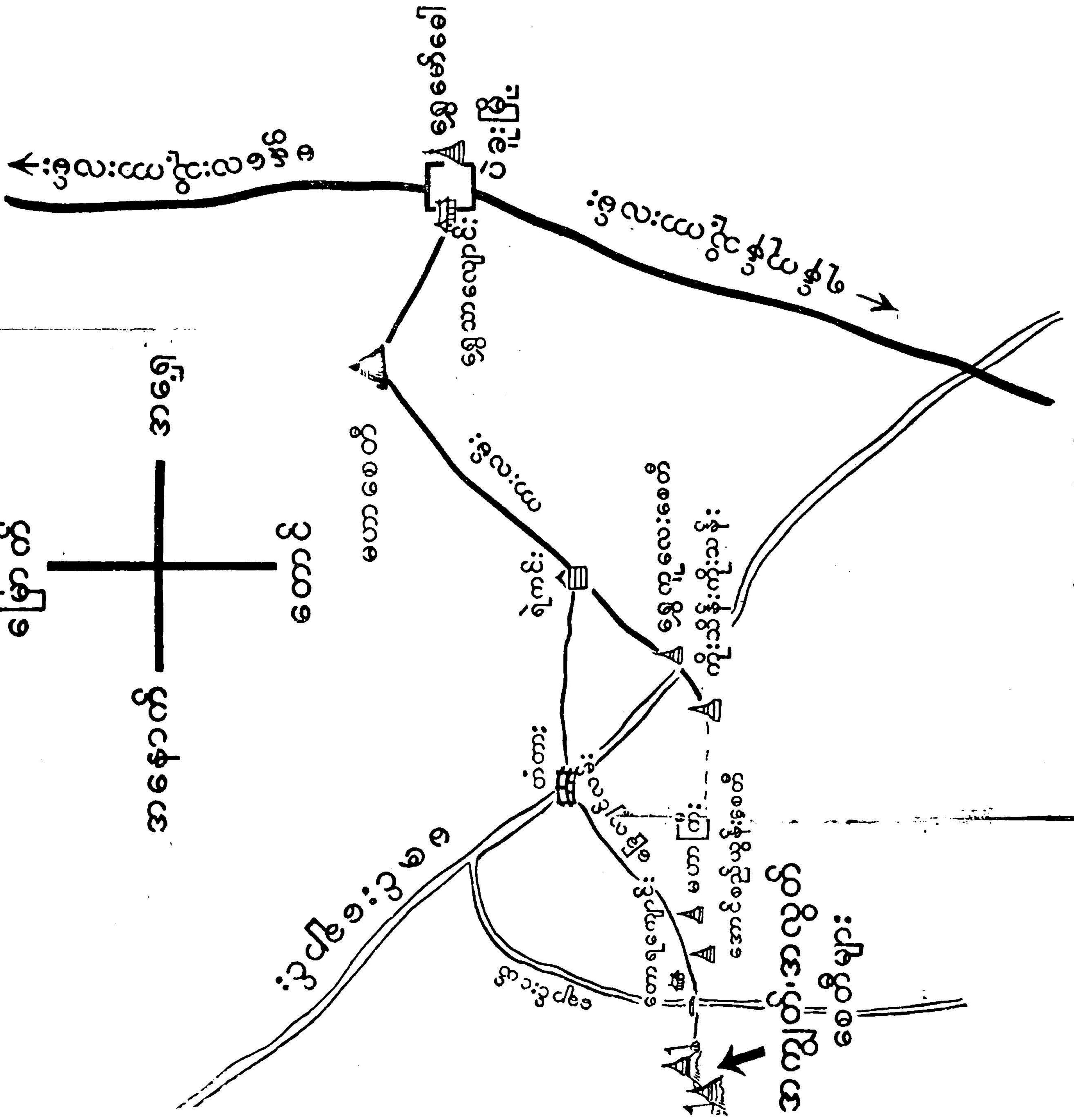
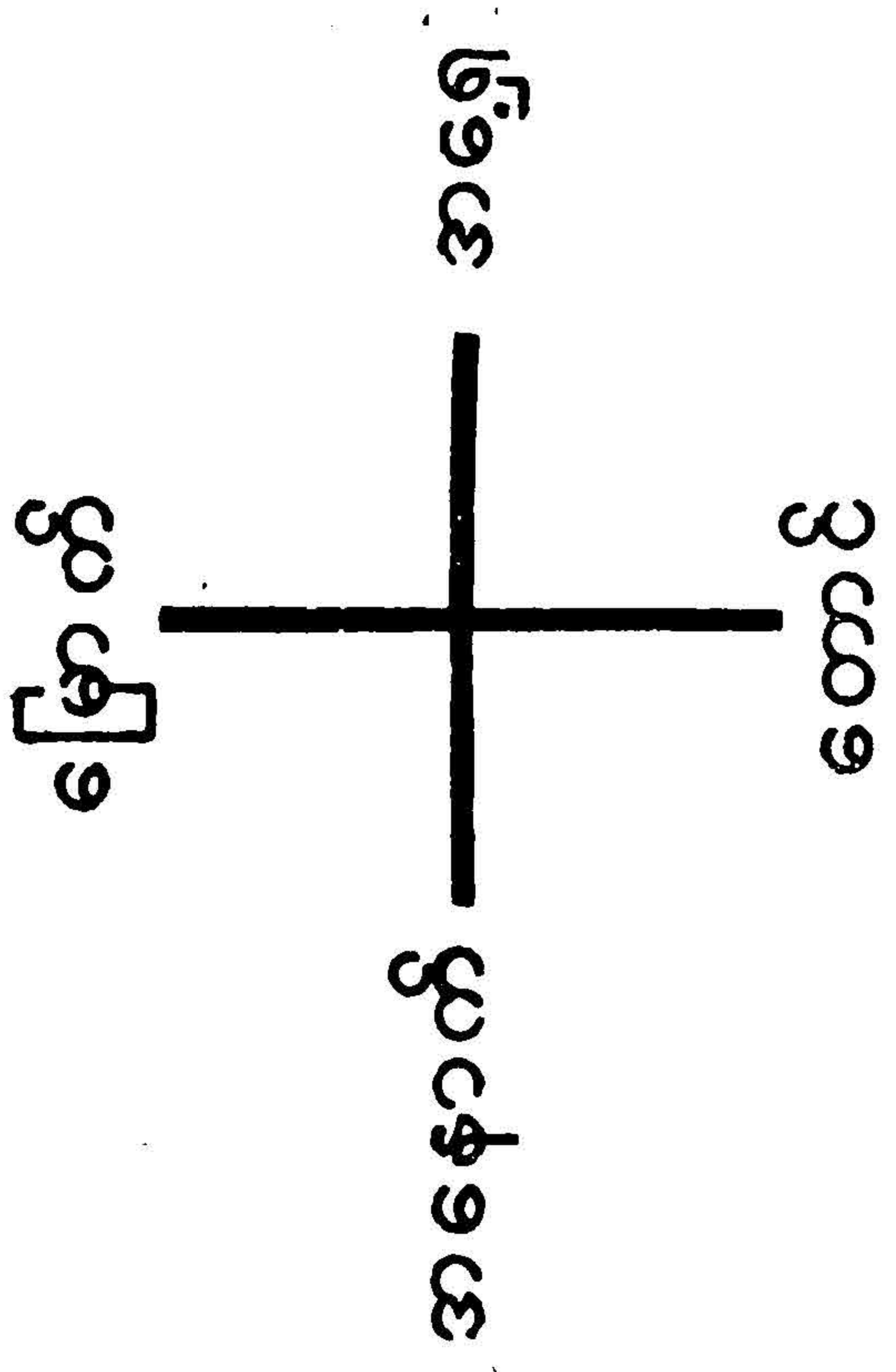
ဒုတိယ ၂။ ဗုဒ္ဓဝါဒ မဏ္ဍိုင်ကျမ်းအကျယ်။

တတိယ ၃။ ဗလငါးတန် လမ်းညွှန်-ပဏ္ဍိတ နိတိကျမ်း
သခေံပ။

စတုတ္ထ ၄။ ဗလငါးတန် လမ်းညွှန်-ပဏ္ဍိတ နိတိကျမ်း
အကျယ်။

ပဉ္စမ ၅။ လယ်တီသာသနာရောင်။

ဆဌမ ၆။ ပဲခူးသာသနာဝင် အကျုတ်အလွတ်သမိုင်း။

အကျွတ်အလွတ် ဘုရားသို့ ခရီးစဉ်